

Masarykova univerzita

Filozofická fakulta

Ústav pomocných věd historických a archivnictví

Bakalářská práce

2014

Pavčina Voldánová

Masarykova univerzita
Filozofická fakulta

Ústav pomocných věd historických a archivnictví

Archivnictví

Pavčina Voldánová

Správní vývoj města Hranic v letech 1918-1938

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Jiřina Štouračová

2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem uvedenou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

.....

Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí své bakalářské práce, paní PhDr. Jiřině Štouračové, za cenné rady, konzultace a připomínky, a také pracovním Státního okresního archivu v Přerově za ochotu a trpělivost.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Historie města od počátků do roku 1939	7
3. Vývoj územní samosprávy.....	13
3.1 Po roce 1848.....	13
3.2 V letech 1918-1939	13
4. Ze zápisů obecního výboru a obecního zastupitelstva.....	18
5. Přehled členů městské rady a obecního zastupitelstva	38
6. Závěr	43
7. Seznam pramenů.....	44
8. Seznam příloh	45
9. Přílohy.....	46

1. Úvod

Tato práce, jak už sám název napovídá, se bude zabývat vývojem obecní samosprávy ve městě Hranicích v době první republiky. Toto období je vymezeno vznikem Československé republiky roku 1918 a počátkem okupace roku 1938.

Práce je rozdělená do tří částí, přičemž první dvě jsou spíš jakýmsi úvodem a až třetí je jádro celé práce. První část práce se bude zabývat historickým vývojem města od jeho vzniku a má posloužit k seznámení s městem. Následující část je více teoretického rázu a vysvětluje vznik územní samosprávy jako takové a zákonné úpravy v této samosprávě v nově vzniklé republice. Poslední část je praktická a věnuje se činnosti obecních orgánů. Nakonec pak budou sepsáni starostové a členové rady i zastupitelstva v jednotlivých volebních obdobích. Hlavním cílem této práce tedy je zmapovat činnost hlavních orgánů v obci, tedy obecního zastupitelstva a městské rady a z části i finanční komise. Je zde také nastíněna hospodářská situace města. Pro lepší přehlednost jsem se rozhodla činnost městské rady a zastupitelstva psát dohromady a nerozdělovat je do samostatných kapitol.

Základním zdrojem informací této práce bude fond města Hranice uložený ve Státním okresním archivu v Přerově. Z tohoto fondu jsem využila hlavně protokoly ze schůzí obecního zastupitelstva a městské rady. Velkou pomocí při sepisování všech členů jednotlivých orgánů byly potom 3 díly městské kroniky, sepsané kronikářem Čeňkem Kramolišem a Emilem Cigánkem které jsou uloženy taktéž ve Státním okresním archivu v Přerově. Jak je dáno literaturu a zdroje uvádím na konci celé práce a také u příslušných míst v textu, ale protože jsem na některých místech čerpala delší úsek z jednoho zdroje, uvádím ho v poznámce již u nadpisu kapitoly. Pokud bylo třeba použít jiného zdroje, je uveden v poznámce u příslušné části a zbytek pak pokračuje z původního zdroje.

2. Historie města od počátků do roku 1939¹

Založení města Hranice spadá do 12. století. Roku 1167 opustil mnich Jurik rajhradský klášter a jako poustevník se usadil v lesích nad řekou Bečvou. Zanedlouho začal Jurik sdružovat roztroušené obyvatelstvo a založil osadu. Údělný kníže olomoucký Bedřich, syn českého krále Vladislava II., daroval listinou tuto krajinu roku 1169 rajhradskému klášteru.²

„... quod ego Fridericus, dux Olomucensis provincie, patre meo Wadizlao, rege Boemorum, annuente, locum, qui Granice vulgo dicitur, ecclesie Raygradensi perpetua dote donavi... Facta sunt autem hec anno dominice incarnationis millesimo centesimo sexagesimo IX, anno patris mei principatus XXX, regni autem eius XI, episcopatus vero domini Frideric Pragensis episcopi scilicet anno primo.“³

Během 32 let měly již Hranice farní kostel a každou středu trhový den. Vznikaly taky mnohé vesnice v okolí. Přes hranické území probíhaly dvě cesty, proto se také Hranice rychle rozrůstají.

Roku 1201 moravský markrabí Vladislav Jindřich se souhlasem svého bratra českého krále Přemysla Otakara I. odebral hranický kraj benediktinskému klášteru v Rajhradě a udělil ho novému premonstrátskému klášteru Hradisko u Olomouce. Toto rozhodnutí vyvolalo spory mezi oběma kláštery, které trvaly 21 let. Tyto spory vyřešila až zvláštní komise, která se sešla v Praze a pod vedením biskupa olomouckého Roberta rozhodla, že hranický okres zůstane klášteru v Hradisku, ale musí rajhradskému klášteru zaplatit jako náhradu dvacet a čtvrt hřivny stříbra pražské váhy. Vladislav Jindřich navíc přikázal jako náhradu za škodu dávat Rajhradu ročně každý desátý sud vína z miroslavských vinogradů. Tuto výhradu potvrdil i král Přemysl Otakar II. Mnich Jurik Hranice nakonec kvůli těmto sporům opustil a zemřel 4. 12. 1209. K uctění jeho památky byl v roce 1862 po něm pojmenován pěvecký spolek a také ulice.

Smlouvu o vlastnictví Hranic ztvdil znovu premonstrátům král Václav I. roku 1240 a později ještě moravský markrabí Přemysl, který rovněž povýšil Hranice roku 1251 na město poddanské. Premonstrátům patřily Hranice až do r. 1491.

---

¹ Musiol, Alfa V. *Soudní okres Hranický*, Přerov 1936, str. 136-142.

Bartovský, Vladimír V. *Hranice a lázně Teplice na Moravě*, Hranice 1924, str. 65-117.

² Šebánek Jindřich; Dušková Sáša: *Sborník prací Filosofické fakulty brněnské university: Studie k českému diplomatáři I. K otázce břevnovských fals*. Brno: Československý Spisovatel, 1953-, str. 263-364; Šebánek zjistil, že se jedná o falzum, protože listina je psána stejnou rukou jako pátý exemplář velkého privilegia Přemysla I. pro kláštery a kostely pražské diecéze z 10. března 1222 (CDB II č. 227).

³ CDB I, Gustav Friedrich (ed.), Praha 1907, č. 247, str. 218-219.

Roku 1284 bylo králem Václavem I. povoleno, aby opat Budiš dal Hranice opevnit. Opevněny byly roku 1290-1299 třemi hradními zdmi, třemi bránami s mřížemi a padacími mosty. Druhá zeď měla deset krytých bašt. Zároveň bylo stavěno podloubí, kvůli suchým přechodům za deštivých dnů.

V tomto období také pravděpodobně Hranice dostaly svá nejstarší privilegia a znak: sv. Štěpána, kterému leží u nohou znaky Moravy a Čech. Znak byl později ještě dvakrát doplněn. Za Ctibora z Cimburka, který přidal pod nohy sv. Štěpána ještě svůj erb a podruhé za kardinála Františka Dietrichštejna, který v roce 1629 přidal do znaku 2 vinařské nože a knížecí korunu do zlatého pole.

Roku 1430 byly Hranice napadeny a nakonec i dobyty Husity pod vedením Jana Tovačovského. Od té doby bylo v Hranicích husitství hluboce zakořeněno. Opat Jiří II. poté roku 1460 Hranice zastavil nejvyššímu zemskému sudímu Ctiboru Tovačovskému z Cimburka za 80 hřiven stříbra na doživotí s podmínkou, že bude pan Ctibor každý rok platit 80 hřiven. Od Jiřího z Poděbrad získali měšťané roku 1464 právo na výběr mýta. V Hranicích byl založen Sbor jednoty českých bratří, ale roku 1468 po vydání mandátů proti Sboru museli bratři město opustit.

Roku 1491 prodal hradištský opat Marek Hranice i s okolím Vilému z Pernštejna za tisíc dukátů. Pernštejnové vlastnili Hranice potom až do roku 1548. R. 1500 se Pernštejnové vzdali nároku na nalévání vína ve městě i v okolních vesnicích. V tomto období se obyvatelé Hranic hlásili převážně k Husovu učení a kališníci obsadili faru i všechny kostely. Hraničtí konšelé si u Viléma vymohli, aby jim jakožto patron fary neustanovoval katolického kněze. Za Pernštejnů byl v Hranicích blahobyt a mezi měšťany bydlelo i několik šlechtických rodin, např.: Cimburkové, Žerotínové, Světlíkové, aj. Jan z Pernštejna založil roku 1514 zámek. Janův dvůr byl ovšem velmi nákladný, a proto r. 1548 prodal Hranice spolu s dalšími panstvími Václavu Haugvicovi. Dále byly Hranice prodány Janu Kropáči z Nevědomí, který byl ale posledním mužským potomkem svého rodu a jeho panství tedy zdědila jeho dcera Anna. Anna se vdala za Jana z Kunovic a tímto sňatkem Hranice přešly v majetek Kunoviců. Po smrti Jana z Kunovic se Anna opět provdala, tentokrát za Jana mladšího z Žerotína, který městu udělil mnohé výsady. Po smrti Anny zdědila Hranice její dcera Anna Marie a ta je roku 1592 předala svému bratrovi Janu Jetřichovi z Kunovic. Jan Jetřich vyměnil Hranice a Drahotuše za Světlou a 17 000 moravských zlatých svému švagrovi Zdenku Žampachovi z Potštejna. Zdeněk Žampach pak prodal své panství Karlu Bergerovi z Bergů, který dále Hranice prodal Václavu Molovi z Modřelic. Václav Mol se ovšem i s hranickými měšťany

postavil proti císaři Matyášovi a později taky proti Ferdinandovi II., za což byl nakonec odsouzen k trestu smrti. Trest smrti mu byl ale zmírněn na doživotní žalář na Špilberku v Brně. Veškerý jeho majetek mu byl zkonfiskován. Konfiskací přešly Hranice s dalšími Molovými statky dne 16. dubna 1622 do majetku kardinála Františka, knížete z Dietrichštejnů.

Hranice byly za svou účast při vzpouře proti Ferdinandovi potrestány. Město bylo zbaveno všech výsad, obyvatelstvo bylo pronásledováno pro víru a byla prováděna rekatolizace. Pokud někdo pomáhal pronásledovaným, byl trestaný smrtí. Takto zemřel (a jeho statek propadl) i český pán Čaputa, který u sebe přes noc schoval českobratrského kněze. Bývalý jeho statek se dodnes jmenuje Čaputův dvůr. V následujících letech byla v Hranicích bída a propukl zde i mor, kterému podlehl velké množství obyvatelstva.

Hraničtí se opět zúčastnili odboje proti císaři Ferdinandovi II., ale odboj byl poražen a měšťané byli potrestáni. 16. října 1627 byli na náměstí popraveni purkmistr Adam Purgeš a bývalý knížecí kuchař Lukáš Kremž⁴. Oba byli sťati mečem. Další byli popraveni za městem, někteří uvězněni a ti, kteří se zřekli českobratrské víry, pouze platili pokuty. Mnozí lidé kvůli pronásledování odešli do Uher, Slezska a Polska. Zůstalo opuštěno až 100 domů.

Kardinál Dietrichštejn coby majitel Hranic po četných prosbách navrátil městu r. 1629 některá privilegia. 19. září 1636 kardinál František zemřel a odkázal veškerý svůj majetek synovci Maxmiliánovi. Ten potvrdil Hranicím privilegia darovaná jeho strýcem.

Během třicetileté války Hranice velmi trpěly, byly vysoké daně a město bylo zchudlé. Roku 1643 město obléhali Švédové. Město bylo bombardováno⁵, předměstí spáleno, byly zbořeny 2 brány, ale město nakonec dobyto nebylo. Po válce se v opuštěných domech začali usazovat Židé, kteří tvořili v Hranicích samostatnou obec, která byla s hranickou obcí sloučena až r. 1920. Po Maxmiliánově smrti se stal majitelem Hranic jeho syn Ferdinand. V roce 1738 v okolí Hranic řádily Ondrášovy loupežnické bandy, toho roku bylo 12 lupičů v Hranicích pověšeno.

Za vlády Marie Terezie a vlastnictví Karla Dietrichštejna táhla městem několikrát ruská i pruská vojska. Během let 1754-1764 se stavěl nový farní kostel.

Karel Dietrichštejn kvůli své nemoci přenechal panství svému synovi Janu Karlovi. Roku 1783 byl z Přerova přesunut c. k. krajský úřad, který byl umístěn v Kučově domě (bývalý dům pánů z Pernštejna). V roce 1784 se započalo se stavbou císařské

---

⁴ Jejich kostry se našly při kopání základů věže nového kostela při epištolní straně v roce 1753.

⁵ Na zdi bývalé radnice jsou jako památka na obléhání zazděny dělové koule.

silnice z Drahotuš do Bělotína, která vedla přes Hranice. Na žádost obce přesunul císař Josef II. trhový den tak, že místo jednoho dne ve čtvrtek, mohly se trhy konat dva dny, v úterý a v pátek. Jan Karel roku 1808 zemřel a panství odkázal svému synovi Františku Josefovi. Roku 1843 se začala stavět nová železnice – Ferdinandova severní dráha.

Panství, které bylo stále v rodině Dietrichštějnů jako svěřený majetek, připadalo vždy nejstaršímu synovi až do smrti Josefa Dietrichštejna r. 1858, který měl pouze čtyři dcery. Jeho majetek byl rozdělen až r. 1862 mezi tyto čtyři dcery. Hranice, Drahotuše a Lipník dostala první dcera Gabriela, provdaná Hatzfeld – Weiszweiller.

Roku 1861 byl v hostinci U Petschnerů z podnětu kaplana Josefa Bendy založen čtenářsko-pěvecký kroužek s názvem „Beseda“.

Během války s Pruskem roku 1866 prošlo Hranicemi několikrát vojsko pruské i rakouské. Není tedy divu, že město, které muselo procházející vojsko živit, bylo po válce zcela vyčerpané. Po válce dolehla na město cholera, která si vyžádala 172 obětí.

Roku 1868 se hejtmanství přesunulo z radnice do zámku a obecní úřad se přestěhoval z domu na náměstí do radnice. Roku 1871 byla v Hranicích otevřena první třída českého reálného gymnázia, ale hned následující rok začala násilná germanizace. Gymnázium bylo převzato do státní správy a vyučovalo se pouze německy. Do Hranic přišlo mnoho německých obchodníků a živnostníků, kteří záhy získali v obecním zastupitelstvu většinu, zabráním I. a II. sboru, III. ponechali většině české. 16. – 21. července 1903 se v Hranicích konaly volby do obecního výboru. Ve třetím sboru byli zvoleni pouze čeští kandidáti (němečtí občané nevolili), ve druhém sboru vyhráli většinově němečtí kandidáti a ve sboru prvním, o který byly sváděny boje, vyhráli opět čeští kandidáti. 10. září došlo k volbě představenstva, starostou byl jednomyslně zvolen JUDr. František Šromota, místní advokát. Zvolením Šromoty byly ukončeny národnostní boje.

V srpnu roku 1904 město začalo se stavbou plynárny a už na Vánoce se mohlo svítit plynem. Proti volbám v I. sboru byla podaná stížnost ke správnímu dvoru, které se vyhovělo, takže v listopadu přijel do Hranic zeměpanský komisař z Přerova, který zastavil činnost městské rady a sám řídil město. Na 29. prosince pak vypsál nové volby v I. sboru a provedena byla i volba nového představenstva. V srpnu roku 1905 se v Hranicích konaly učitelské univerzitní kurzy, na kterých mimo jiné přednášel v oboru filozofie a pedagogika i prof. Dr. T. G. Masaryk.

V listopadu roku 1912 se přesunul městský i stavební úřad do prvního poschodí radnice a v přízemí bylo umístěno městské muzeum a kancelář silničního výboru, který

platil za 2 místnosti ročně 360 K. V květnu 1915 se městská rada usnesla, že se sad před soudní budovou bude jmenovat náměstí Šromotovo na počest prvního českého starosty Hranic.

Během první světové války byly školy v Hranicích zabrány vojskem a přeměněny na vojenské záložní nemocnice. Celkem fungovalo jako nemocnice osm objektů. Vyučovat se začalo až 21. září a vyučování bylo kvůli nedostatku místa jenom polodenní. České reálné gymnázium se přesunulo na radnici do velké a malé zasedací místnosti, hospodářská a německá lesnická škola zůstaly zavřené. Kvůli tolika padlým bylo zapotřebí rozšířit městský hřbitov. Pozemek byl koupěn od hraběnky Althannové ve výměře 52 arů za 1506 K. Z Haliče přišlo do Hranic spousta uprchlíků, hlavně Židů. Ze Stanislavova se do Hranic přesunuly i úřady. V říjnu 1915 se začalo opět vyučovat celodenně, protože vojsko ze škol odešlo.

29. října 1918 se sešli občané před radnicí, kde poslanec Bureš přečetl první zákon Národního výboru v Praze. Zpívaly se písně a městem šel průvod. Po průvodu se konal v Besedě slavnostní večer, na kterém měl okresní školní inspektor Čeněk Kramoliš projev o významu našeho osvobození. Podle nového volebního zákona proběhly v červnu roku 1919 obecní volby. Městské muzeum bylo r. 1922 přesunuto z rytířského sálu radnice do prvního patra školy na náměstí Svobody, v přízemí byla umístěna knihovna s čítárnou. Dne 29. 6. 1924 byl znovu otevřený československý kostel, který byl obnovený z bývalé solárny. 3. 6. 1924 navštívil Hranice pan prezident T. G. Masaryk. Z nádraží přešel na náměstí, kde byl přivítán starostou Hranic a pozdravil se se zástupci obcí, korporací a spolků. Poté se pan prezident přesunul do vojenské akademie a na cvičiště. V akademii se konal slavnostní oběd. Po obědě pak pana prezidenta odvezli autem zpět na nádraží. Po cestě mu ještě venkovská kapela zahrála pár lidových písní, které Masaryka dojaly. Z Hranic odjel pan prezident opět vlakem dále do Svinova.⁶

Na podzim roku 1925 byla v Hranicích konečně provedena elektrifikace a svítit se začalo již o Vánocích. Dne 19. června 1927 byla otevřena novostavba okresního dětského domova určeného pro sirotky, o jehož zřízení se velkou měrou zasloužil jeho předseda vrchní soudní rada dr. Alois Němec. Dne 12. 8. 1928 byla otevřena nová sokolovna v Hranicích. Roku 1930 se spravuje státní silnice z Lipníka přes Hranice do Bělčína, místy se asphaltuje nebo se dláždí. Dne 2. prosince 1930 je nově upravený vodovod u Hromůvky v Hranicích uveden v provoz. Na podzim r. 1931 přesídlilo z Opavy do

---

⁶ SOkA Přerov, Archiv města Hranic, Kronika města Hranic 1912-1935, díl I, inv. č. 135.

Hranic velitelství 8. divize a usídlilo se prozatím ve vojenské akademii. V říjnu 1932 začala firma Baťa s přestavbou hranické Besedy, kde si firma zařídila v přízemí prodejnu obuvi. V témže roce se městská hudební škola přestěhovala do vlastní budovy, která byla upravena z bývalé židovské školy. V roce 1935 bylo započato s dlážděním ulic Komenského, Hřbitovní a Čaputovy a mosty byly zhotoveny z betonu. Dále se v Hranicích staví nová budova moderní nemocnice, reálného gymnázia a v roce 1936 budova pro velitelství 8. divize. V létě 1936 proběhla přestavba trati Hranice – Krásno na dvoukolejnou, rychlíkovou. V dubnu 1937 byla zahájena přestavba hlavního nádraží a také proběhla rekonstrukce trati od Černotínských vápenek až po hlavní nádraží v Hranicích.⁷

---

⁷ SOkA Přerov, Archiv města Hranic, Kronika města Hranic 1935-1937, díl II, inv. č. 136.

3. Vývoj územní samosprávy

3.1 Po roce 1848⁸

Obecní samospráva byla v českých zemích zavedená v roce 1849. Jelikož bylo zrušeno poddanství, tak bylo třeba svěřit správu, která byla do té doby vykonávána patrimonií, úřadům. Bylo možné správu svěřit státním politickým úřadům, ale bylo by potřeba zřídit nových úřadů příliš mnoho a s tím by byly spojeny velké finanční náklady. Přišlo se na to, že východiskem by bylo svěřit některé úkoly správy do rukou občanů, kteří by byli organizováni jako veřejné korporace. Prvním zákonem upravujícím obce bylo tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení z 20. března 1849. Podle tohoto zákona bylo hlavní zásadou, že „základem svobodného státu je svobodná obec“. Zákon zaváděl obce místní, okresní a krajské, ale v platnost vešly jen obce místní. Obec měla působnost buď přirozenou, kam spadaly vlastní záležitosti obce, a působnost přenesenou týkající se veřejných věcí. V obci byly dva povinné orgány. Prvním z nich byl obecní výbor. Ten byl širší, kolegiální, rozhodoval většinou hlasů, ale měl pouze dozorčí a usnášecí moc, nikoli moc výkonnou. Užším orgánem voleným z výboru bylo obecní představenstvo. To se skládalo z purkmistra (starosty) a alespoň dvou radních. Purkmistr měl moc výkonnou a radní byli pouze pomocným a zastupujícím orgánem. Nad samosprávnými orgány byla zavedena instituce dozoru, která byla v roce 1850 rozšířena o místní policii. Takto ustanovená správa zahájila svou činnost roku 1850. V roce 1859 bylo vypracováno nové obecní zřízení, ale v život vstoupilo pouze ustanovení o domovském právu. V březnu 1862 byl vydán rámcový říšský obecní zákoník, kterým měly být opět zřízeny okresní a župní (krajské) obce. V roce 1863 bylo vydáno obecní zřízení a volební řád pro Slezsko a roku 1864 pak i pro Moravu a Čechy.

3.2 V letech 1918-1939⁹

V nově vzniklé Československé republice začal proces oklešťování práv územní samosprávy. Pravomoce obcí byly omezovány a vyšší samosprávné svazy byly postátněny. Dosavadní systém dvojkolejnosti veřejné správy (státní správy na jedné a územní samosprávy na druhé straně) nebyl pro novou republiku bezpečný, proto byly snahy o odbourávání samosprávy a její srůstání se správou státní.

---

⁸ Hledíková, Zdeňka; Janák, Jan; Dobeš, Jan: *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. 3. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007, str. 297-300.

⁹ Hledíková, Zdeňka; Janák, Jan; Dobeš, Jan: *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*, str. 376-382.

V obecní samosprávě, kde se do orgánů volilo podle majetkového censu, bylo potřeba vyřešit nový volební řád. Koncem ledna a začátkem února 1919 byly přijaty 2 zákony. Prvním zákonem č. 75/1919 Sb. byl dán nový volební řád v obcích a druhým zákonem č. 76/1919 Sb. byla novela k obecním zřízením. Nový volební řád vznikl dohodou občanských stran se sociální demokracií. Hlasovací právo do obcí bylo rovné, všeobecné, tajné a přímé, přiznáno všem osobám, mužům i ženám, které měly v obci trvalé bydliště aspoň 3 měsíce, nebyly nijak diskvalifikovány a dosáhly věku 21 let. Pasivní právo pak měly osoby od věku 26 let, které v obci bydlely nejméně 1 rok. Oproti starému systému zaniklo volební právo právnickým osobám. Volby probíhaly na základě vázaných kandidátních listin, podle zásad poměrného zastoupení. Většinový systém byl zrušen. Volební období trvalo 4 roky, v roce 1933 bylo pak prodlouženo na 6 let.

Novela o obecním zřízení upravovala či rušila některá dřívější ustanovení, např. byla zrušena instituce měšťanského práva, podle které měli měšťané vyhrazeno užívání fondů, fundací a ústavů určených pouze pro ně. Tato instituce byla nedemokratická. Naopak ponechána byla instituce čestných občanů. Díky nově zavedeným dietám pro členy obecních orgánů, se mohli v obecní správě angažovat také lidé z nižších vrstev odkázaní na svou mzdu.

Novelou byly zavedeny tyto orgány obecní samosprávy: obecní zastupitelstvo, obecní rada, starosta a komise.

Místo původního obecního výboru vzniklo obecní zastupitelstvo. Mělo 9 – 60 členů podle počtu obyvatel v obci, kteří byli voleni všemi oprávněnými voliči. Schůze obecního zastupitelstva se konaly alespoň jednou za dva měsíce a byly veřejné. Mezi kompetence tohoto orgánu patřilo např. schvalování obecního rozpočtu.

Dalším orgánem byla obecní rada, která byla volena z obecního zastupitelstva a nahradila dřívější obecní představenstvo. Obecní radu tvořili starosta, jeho náměstek (pokud mělo obecní zastupitelstvo aspoň 24 členů, byli náměstci 2) a členové rady – radní. Jelikož byla rada tvořena jednou třetinou obecního zastupitelstva, minimální počet členů zastupitelstva byl stanoven na 9, aby rada měla alespoň 3 členy. Bylo tomu tak i z toho důvodu, že radě zůstala funkce obecního trestního senátu, který musel být nejméně tříčlenný, složený ze starosty a dvou radních. Obecní rada byla primárním orgánem obce a měla rozhodující moc, protože se prostřednictvím starosty usnášela o věcech, které nebyly zákonem vyhrazeny zastupitelstvu. Jednání rady byla vždy neveřejná a konala se častěji než jednání zastupitelstva.

Starosta byl stejně jako obecní rada volen ze středu zastupitelstva. Zákonem č. 122/1933 Sb. o změnách řádu voleb v obcích bylo ustanoveno, že volbu starosty musí schválit státní úřady. U obcí, ve kterých sídlil okresní úřad, tuto volbu potvrzovalo ministerstvo vnitra, u ostatních obcí pak zemský úřad. Pokud státní úřad volbu nepotvrdil, musela proběhnout nová volba, ale osoba, která nebyla jednou potvrzena, nesměla být další 3 roky volena do funkce starosty nebo jeho náměstka. Jestliže zastupitelstvo novou volbu neprovedlo, ztratila platnost i volba obecního zastupitelstva. V takovém případě politický úřad dosadil do čela obce správní komisi a byly vypsány nové volby, ovšem státním úřadům nebyla určena lhůta pro vypsání nových voleb. Mezi hlavní starostovy kompetence patřilo svolávání schůzí obecního zastupitelstva a obecní rady, sistace nezákonných ustanovení, zastupování obce atd.

Kromě těchto orgánů měly obce i orgány mimořádné. Mezi ně patřil vládní komisař nebo správní komise. Tyto orgány, jak již bylo výše zmíněno, byly jmenovány do čela obce v případě, že okresní úřad rozpustil obecní zastupitelstvo. Vládní komisař (monokratický orgán) nebo správní komise (kolegiální orgán) měli za úkol vést správu obce do zvolení nového zastupitelstva a řešili pouze neodkladné věci, kvůli kterým mohla obci vzniknout podstatná škoda.

Finanční hospodářství bylo v krizi. Novela obecního zřízení sice přemístila věcné náklady na polní, zdravotní, bezpečnostní a mravnostní policii, udržování cest na stát, ale stále nebyly v obcích výjimkou třistaprocentní přírážky k přímým daním. Tento problém se snažili řešit, ale v zásadě vyřešen nikdy nebyl. Tzv. první finanční novela z r. 1921 dovoľovala obcím přinutit velké podniky k příspěvkům na obecní vydání a přikazovala obcím výnos některých státních daní. Tato novela byla ale zrušena a nahrazena tzv. druhou finanční novelou k obecnímu zřízení z r. 1927, protože se situace nezlepšila. Podle druhé novely směly do finančního hospodaření obcí zasahovat úřady, což bylo ale dost omezující. Tzv. třetí novela z r. 1930 některá omezení zmírňovala. Během velké hospodářské krize se situace ještě zhoršila. V roce 1935 byl vydán zákon o finančních opatřeních v územní samosprávě, kterým byly zřízeny tzv. pomocné zemské fondy, které přejímaly zúročení a umořování dluhů okresů a obcí nejvíce zasažených krizí. Cílem byl pokus o oddlužení obcí.

Další snahou státu o zvýšení vlivu na obecní samosprávu bylo zavedení obecních tajemníků vládním nařízením č. 17/1939 Sb.

Na rozdíl od obecní samosprávy zasáhl stát mnohem víc do samosprávy okresní. Bývalá okresní zastupitelstva byla nahrazena novými okresními správními komisemi,

vzniklými podle zásady poměrného zastoupení politických stran v okrese. Na Moravě a ve Slezsku byly podobným způsobem předělány okresní silniční výbory. Dvojkolejnost na okresní a zemské úrovni měla být odstraněna župním zákonem z r. 1920. Ten ale v českých zemích nevzešel v platnost. Pouze na Slovensku byly okresy zřízeny tímto zákonem. V Čechách, na Moravě a ve Slezsku byly místo dosavadních zastupitelských okresů a silničních výborů zavedeny zákonem o organizaci politické správy okresy. Území nově vzniklých okresů bylo stejné jako územní obvody okresních úřadů. Nové okresy byly začleněny do státních politických úřadů, takže nebyly úplně samostatné.

Prvním orgánem okresů bylo okresní zastupitelstvo. Počet členů se pohyboval mezi 18 – 36, podle počtu obyvatel v okrese. Dvě třetiny členů byly voleny a zbývající třetina byla jmenována z řad tzv. odborníků. Aktivní volební právo měli občané od věku 24 let a funkční období trvalo 6 let. Okresní zastupitelstvo se zabývalo hlavně správně soudní, pomocnou, hospodářskou, poradní a iniciativní působností. Zaměřovalo se na okresní hospodářství, správu okresního jmění a okresních ústavů, zřizování a udržování ústavů jako chudobince, sirotčince apod. a sestavování rozpočtů.

Dalším orgánem byl okresní výbor. Bylo to užší orgán volený z řad okresního zastupitelstva. Skládal se z osmi členů a osmi náhradníků. Funkční období bylo šestileté. Schůze byly neveřejné.

V čele obou orgánů stál okresní hejtman. Mezi jeho povinnosti patřilo svolávat okresní zastupitelstvo alespoň čtyřikrát do roka na veřejné schůze, prováděl usnesení orgánů, zastupoval obci, podepisoval písemnosti týkající se okresů, atd. Odpovědný byl zemskému prezidentovi a ministrovi vnitra.

Dalšími okresními orgány byly komise. Obligatorní byla finanční komise. Tu volilo z jedné poloviny zastupitelstvo a z druhé poloviny byla jmenována. Finanční komise kontrolovala okresní rozpočet a účty, okresní hospodářství a směla podávat odvolání proti rozhodnutím zastupitelstva v otázkách finančních. V jejím čele stál předseda, volený ze středu komise. Další komise byly fakultativní a předsedal jim okresní hejtman.

V zemské samosprávě po vzniku republiky zanikly zemské sněmy a jejich působnost přebralo Národní shromáždění a vláda. Zemskou správní komisi v Čechách nahradil zemský správní výbor, který byl reorganizován dle výsledků voleb. Na Moravě zemský výbor zůstal a místo odstoupivších jmenovala vláda nové členy. Ve Slezsku byl zemský výbor nahrazen zemskou správní komisí, jmenovanou taktéž vládou. Zákon o

organizaci politické správy z r. 1927 ustanovil čtyři zemské celky s vlastními orgány zemské samosprávy.

Zemské zastupitelstvo české bylo tvořeno 120 členy, moravskoslezské potom 60 členy. Členové ze dvou třetin vzešli z přímé volby, z jedné třetiny byli jmenováni vládou. Funkční období trvalo 6 let, schůze se konaly nejméně čtyřikrát ročně a byly většinou veřejné. Zastupitelstvo mělo hospodářskou a správní působnost, dále působnost normotvornou, poradní a iniciativní a působnost ve správním soudnictví.

Zemský prezident byl zároveň předseda zastupitelstva, ale mohl své předsednictví při schůzích svěřit viceprezidentovi nebo některému členovi zemského zastupitelstva. Mezi jeho povinnosti patřilo svolávat schůze jak zastupitelstva, tak i výboru a komisi, určoval program, prováděl usnesení, reprezentoval zemi navenek jako právnická osoba atd.

Zemské zastupitelstvo volilo ze svého středu zemský výbor. Ten se skládal z dvanácti členů a dvanácti náhradníků. Předsedal mu zemský prezident. Jednání svolával prezident, když bylo třeba, nejméně však jednou měsíčně. Zemský výbor spravoval zemský majetek, chystal rozpočet, kontroloval účty, vedl zemské hospodářství a měl také dohled nad hospodářstvím statutárních měst.

V neposlední řadě byly zemskými orgány zemské komise. Většinou to byly komise fakultativní, jedinou obligatorní byla komise pro správu a dozor nad všemi ústavami a podniky ve vlastnictví nebo správě slezské.

Velký vliv měly na vývoj územní samosprávy i různé zájmové organizace vytvořené samosprávnými sbory, i když nebyly veřejnoprávními korporacemi. Byly to např.: v Čechách České zemské ústředí obcí, měst a okresů v Praze, na Moravě Ústředí starostenských sborů a silničních výborů (1929 přeměněno na Ústředí moravskoslezských obcí, měst a okresů), ve Slezsku Svaz slezských obcí, měst a okresů ve Slezské Ostravě (1934 spojeno s ústředím v Brně) a kromě těchto existovaly ještě další.

4. Ze zápisů obecního výboru a obecního zastupitelstva¹⁰

Prosinec 1918

Starosta: František Rozehnal

Náměstek: Antonín Balliš

Radní: Max Honsík, Hilar Kautský, Eduard Zábranský

Členové obecního výboru: P. Josef Glabazna, Eduard Jaroš, Jan Talpa, Václav Jonáš, Cyrill Winkler, Josef Vilímek, František Březina, Augustin Janečka, Ferdinand Pečner, Jan Weinzettel, Čeněk Kramoliš, Raimund Šidlo, Antonín Svoboda, Josef Lukeš, Ludvík Skřehota, Antonín Terk, Ferdinand Helsner, František Merunka

Zapisovatel: tajemník Dr. Josef Sládeček

Hlavním tématem na první schůzi obecního výboru po vyhlášení Československé republiky bylo jmenování pana prezidenta dr. T. G. Masaryka čestným občanem města Hranic a změny názvů některých ulic. Na památku těch, kdo spolupracovali na osvobození naší republiky, bylo jednomyslně usneseno, aby byly ulice přejmenovány takto: třídy Habsburská a třída Františka Josefa na třídu Masarykovu, třída Nádražní na třídu Wilsonovu, Císařské stromořadí na Sady českých legionářů a Štěpánčino náměstí na náměstí dra Kramáře.

Na schůzi v lednu 1919 sdělil starosta, že usnesením ze dne 4. 12. 1918 zvýšil silniční výbor okresu hranického poplatek za čištění dlážděných silnic v Hranicích ze 700 K na 1000 K ročně.

Na půjčku Národní svobody bylo na úpis obce města Hranic per 50 000 K celkem 12 500 K.

Podle návrhu městské rady, v otázce sloučení obce židovské s městskou obcí Hranice, byla zvolena komise z pp. V. Jonáše, Čenka Kramoliše, R. Šidla, radního Ed. Zábranského a Richarda Večeře, která pak podá obecnímu výboru příslušné návrhy.

Dámský odbor Národní Jednoty v Hranicích zažádal, aby k umístění čítárny byla propůjčena prozatímně zasedací síň obecního výboru v městské radnici. Po delší debatě bylo usneseno, aby zasedací síň prozatímně propůjčena byla, ale aby bylo ihned pátráno po vhodnější místnosti.

Na schůzi 28. února 1919 byl přečten dopis pana prezidenta Masaryka:

---

¹⁰ SOkA Přerov, Archiv města Hranice, Zápisy o schůzích městského zastupitelstva, 1909-1918, inv. č. 146.

„ V Praze, dne 15. února 1919. Vážení pánové, Děkuji Vám za čest, kterou jste mi prokázali, jmenovavše mne čestným občanem své obce. Přijímám toto jmenování jako slib, že budeme spolupracovat na velkém díle našeho politického obrození; účinná a spravedlivá administrace obecní je základem, nejlepší ochranou státu, je záruka demokracie. Dosáhli jste netušeně mnoho, ale nastává nám teď těžký úkol soustavně, prozíravě, tzv. drobné práce, spolupráce všech uvědomělých občanů naší republiky. Přijměte, prosím, můj dík a přání všeho zdaru. Váš T. G. Masaryk v. r. „¹¹

V březnu 1919 bylo jednomyslně schváleno, aby byl městský dům Beseda pronajat Občanské besedě „Jurik“ v Hranicích na dobu 5 let dnem 1. dubna 1919 počínaje, za roční nájemné 3500 K s tím, že nájemkyně bude obstarávat čištění komínů svým nákladem, nábytek po vypršení smlouvy vrátí v témže stavu, v jakém jej převzala a besední sál může být používán všemi organizacemi v Hranicích za úhradu režijních výloh a v pořadí, v jakém se o sál organizace přihlásí. Z pronájmu je vyňat pouze byt pro domovníka.

Dne 27. 3. 1919 bylo jednání se zástupcem poštovního ředitelství v Brně o umožnění provedení stavby budovy pro poštovní a telegrafický úřad v Hranicích jako stavby nouzové, ovšem s předpokladem, že zvýšený náklad bude obci hrazen zvýšeným nájemným.

V květnu se městská rada jednomyslně usnesla vyhovět, aby obecní zastupitelstvo Hranic na žádost městské rady přerovské projevilo prohlášením souhlas s tím, aby město Hranice bylo připojeno k župě, jejíž sídlo by bylo v Přerově na místě v Moravské Ostravě, jak navrhuje vládní projekt.

8. července 1919

Starosta: Karel Strnadel

I. náměstek: Teodor Haviger

II. náměstek: Jan Vondráček

Členové městské rady: Antonín Boček, Alois Schützer, Eduard Zábranský, Karel Popp, Eduard Hoffmann, P. Jan Stavěl, František Plesník, Tomáš Skřivánek, Alois Jambor

Členové obecního zastupitelstva: František Faltýnek, Josef Král, Jan Beneš, Karel Pohl, Konstantin Autrata, Eduard Andryšek, Metoděj Jeřábek, František Konečný, Jan Řezníček, Božena Binková, Josef Zahradník, Karel Beer, Dr. Alois Němec, Marie

---

¹¹ SOkA Přerov, Archiv města Hranice, Zápisy o schůzích městského zastupitelstva, 1919-1927, inv. č. 147.

Nováková, František Rozehnal, Karel Strnadel, Josef Šindel, Josef Žeravík, Stanislav Čepe, Josef Černý, Josef Siegel, Jan Hradil, Dr. Antonín Schimon, Josef Steigel, Rudolf Jack

Náhradníci: Alois Špunar, Eduard Blaschke, Jan Fronek, František Jansa, Bohumil Duchoň, Bedřich Rada, Josef Sutorý, František Olšovský, Marie Nyčmanová, Konstantin Petřík, František Zikeš, Josef Gallas, Julie Janošková, Dr. Václav Pozdílík, Antonín Terk, Jan Lukáš, Hans Sedlaczek, Johann Motyka
Zapisovatel: tajemník dr. Josef Sládeček

Ohledně novostavby budovy pro poštovní a telegrafický úřad v Hranicích sdělilo ministerstvo pošt a telegrafů výnosem ze dne 17. 5. 1919, že je v zásadě pro provedení novostavby nákladem obce, novostavbu by potom však převzal stát do svého vlastnictví a obci stavební náklad dle vzájemné úmluvy splácel.

Po starostově referátu o stavu záležitosti sloučení obce židovské s městskou obcí hranickou byl přečten protokol sepsaný dne 3. 7. 1919 okresním hejtmanstvím v Hranicích, načež bylo jednomyslně usneseno, aby záležitost sloučení obcí byla odkázána odboru finančně-právnímu.

Na srpnové schůzi se městská rada usnesla, aby členům obecního zastupitelstva, rady a komisí, kteří ztratou času při výkonu těchto svých funkcí, vyjímajíc schůze obecního zastupitelstva, by utrpěli hmotnou újmu, byla vyplácena z obecní pokladny města Hranic náhrada dietami, a sice za půl dne obnosem 10 K, za celý den pak obnosem 20 K. Dále se rada usnesla, aby bylo co nejdříve přikročeno k rozšíření městského vodovodu podle návrhu zemského stavebního úřadu a obnos k tomu byl potřebný opatřen zápůjčkou.

V již dříve projednávané věci sloučení židovské obce s obcí městskou povolila vláda výnosem ministerstva vnitra ze dne 8. 8. 1919 čís. 36,836/15 ve smyslu článku 23 k obecním zřízením ze dne 7. 2. 1919 čís. 76 sbírka zák. a nařízení, aby obec Hranice v politickém okresu hranickém, byla sloučena se židovskou obcí stejného jména v jedinou obec místní pod jménem Hranice. Povolení nabylo účinnosti 10. 8. 1919. Z tohoto důvodu bylo třeba vypsát nové obecní volby.

Po návrhu městské rady se ustanovila dne 19. 9. odměna za úřadování pro starostu 3 600 K ročně, I. náměstkovi 1 800 K a II. náměstkovi 420 K ročně. Během tohoto jednání byl starosta s oběma náměstkami nepřítomen a schůzi řídil radní Tomáš Skřivánek.

Na zasedání konaném dne 7. listopadu 1919 byl přednesen obecní rozpočet na rok 1919: řádná potřeba 599 726 K, mimořádná potřeba 83 000 K s řádnou úhradou 283 964 K, schodek per 315 762 K uhrazen 210% obecní přírážkou k dani výdělkové (155 164 K) a 158% obecní přírážkou k ostatním přímým daním za rok 1919 předepsaným v městě Hranicích, vyjma osobní daně z příjmů (134 409 K), tedy přírážkou v obnosu 289 573 K a 5% činžovním haléřem per 26 100 K, nekrytý schodek per 89 K uhrazen úsporou. Mimořádná potřeba 83 000 K, týkající se vodovodu, byla uhrazena půjčkou.

18. června 1920

Starosta: Tomáš Skácel

I. náměstek: Jan Vondráček

II. náměstek: P. Jan Stavěl

Členové městské rady: Richard Večeřa, Antonín Boček, František Rozehnal, Tomáš Skřivánek, František Konečný, Karel Popp, František Faltýnek, Josef Ševčík, Ing. Alois Jambor, Sigmund Pollak

Členové obecního zastupitelstva: Dr. Alois Němec, Konstantin Petřík, Marie Nováková, Josef Šindel, Josef Kantorek, Alois Schützer, František Merunka, František Plesník, Antonie Růžičková, Hynek Kopecký, Antonín Jemelka, Karel Beer ml., František Olšovský, Dr. Václav Pozdílek, Antonín Plesník, Marie Pohlová, Augustin Kuča, Adolf Skurský, František Kraus, Dr. Antonín Schimon, Josef Steigel, Karel Baron, Eduard Hoffmann

Náhradníci: Jan Jaroš, Marie Nyčmanová, Jan Šafář, František Ženatý, František Dočkal, Josef Sutorý, Jan Zecha, Josef Lagač, Alois Odstrčil, Dr. Karel Amerling, Stanislav Čepe, František Hanzlík, Teodor Haviger, Josef Král, Julie Hoch, Amand Krones, Alfred Trost, Alois Steiner

Zapisovatel: tajemník dr. Josef Sládeček

Na jednání dne 30. července 1920 přečetl předseda právního a finančního odboru p. František Rozehnal obecní rozpočet na rok 1920. Na návrh pana radního Konečného se jednomyslně upustilo od doslovného čtení a bylo schváleno, aby se schodek řádné potřeby v obnosu 890 941 K - po odečtení řádné úhrady per 344 310 K - v obnosu 546 631 K - kryl 5% činžovním haléřem z nájemného (26 100 K), 266% obecní přírážkou k dani výdělkové (134 274 K) a 200% obecní přírážkou ke všem na rok 1920 předepsaným ostatním přímým daním vyjma osobní daně z příjmu (216 956 K) a

krátkodobou půjčkou v obnosu 170 000 K z městské spořitelny v Kelči úhrnem 547 330 K, takže zůstal přebytek v obnosu 699 K. Mimořádná potřeba na rok 1920 v obnosu 74 000 K byla kryta půjčkou ve stejné výši z městské spořitelny v Hranicích za podmínek schválených jednohlasně správní komisí dne 30. 3. 1920.

Dne 30. 9. 1920 byl v Hranicích přítomen zástupce ministerstva pošt a telegrafů inženýr Mareš, aby se podíval na staveniště pro poštovní budovu. Staveniště podle něj vyhovuje v každém směru. Při té příležitosti také upozornil, že dřívějším starostou Strnadlem bylo na ministerstvu pošt a telegrafů osobně prohlášeno, že obec poskytne staveniště eventuálně bezplatně, a proto trvá ministerstvo na tom, aby obec věnovala staveniště na poštovní budovu zdarma.

Protože byly v přízemí radnice uvolněné místnosti po vystěhování okresního silničního výboru, bylo na prosincové schůzi rozhodnuto, aby byly tyto místnosti použity pro policejní úřad a pro zprostředkovatele práce. Dále se na této rozhodlo, že na dlažbu lipnické státní silnice v Hranicích, kterou bude provádět stát, bude obcí poskytnutý příspěvek 15 000 Kč, splatný za 6 měsíců po kolaudaci dlažby. Tento obnos byl jako mimořádná potřeba zapůjčen ze spořitelny.

Obecní rozpočet na rok 1921, přednesený ředitelem právního a finančního odboru, byl jednomyslně schválen takto: řádná potřeba 1 321 954 Kč, mimořádná potřeba (příspěvek na dlažbu lipnické státní silnice) per 15 000 Kč, s řádnou úhradou 376 050 Kč, schodek per 945 904 Kč, po návrhu finanční komise města Hranic jednomyslně usneseno uhradit 176% obecní přírůžkou k činžovní dani (116 550 Kč), 400% obecní přírůžkou k dani výdělkové (238 360 Kč), 300% obecní přírůžkou ke všem ostatním v roce 1921 v Hranicích předepsaným daním přímým vyjma osobní daně z příjmů (53 253 Kč) a 5% činžovním haléřem z nájemného (26 100 Kč). Úhrnem tedy 434 263 Kč. Zbytek schodku takto nekrytý per 511 661 Kč uhrazen krátkodobou půjčkou z městské spořitelny, z části 1 661 Kč úsporou. Mimořádná potřeba per 15 000 Kč, uhrazena budiž zápůjčkou ze spořitelny.

18. března 1921

Starosta: František Faltýnek

I. náměstek: Jan Vondráček

II. náměstek: P. Jan Stavěl

Členové městské rady: Richard Večeřa, Antonín Boček, František Rozehnal, Tomáš Skřivánek, František Konečný, Karel Popp, František Faltýnek, Josef Ševčík, Ing. Alois Jambor, Sigmund Pollak

Členové obecního zastupitelstva: Dr. Alois Němec, Konstantin Petřík, Marie Nováková, Josef Šindel, Josef Kantorek, Alois Schützer, František Merunka, František Plesník, Antonie Růžicková, Hynek Kopecký, Antonín Jemelka, Karel Beer ml., František Olšovský, Dr. Václav Pozdílek, Antonín Plesník, Marie Pohlová, Augustin Kuča, Adolf Skurský, František Kraus, Dr. Antonín Schimon, Josef Steigel, Karel Baron, Eduard Hoffmann

Náhradníci: Jan Jaroš, Marie Nyčmanová, Jan Šafář, František Ženatý, František Dočkal, Josef Sutorý, Jan Zecha, Josef Lagač, Alois Odstrčil, Dr. Karel Amerling, Stanislav Čepe, František Hanzlík, Teodor Haviger, Josef Král, Julie Hoch, Amand Krones, Alfred Trost, Alois Steiner

Zapisovatel: tajemník dr. Josef Sládeček

Proti doplňovací volbě starosty konané dne 30. ledna 1921 byl podán protest. Tento protest byl však rozhodnutím zemské správy politické ze dne 8. března 1921 č. 20559/III zamítnut s podotknutím, že doplňovací volba starosty byla provedena správně ve smyslu § 66 řádu volení v obcích.

Ministerstvo pošt a telegrafů oznámilo zastupitelstvu, že novostavba budovy pro poštovní a telegrafní úřad v Hranicích má být provedena jako jednopatrová, městská rada ale zaujala stanovisko, že z estetických důvodů i z důvodů bytové nouze trvá na budově dvoupatrové.

Na schůzi obecního zastupitelstva v červnu bylo oznámeno, že na místě pana radního Tomáše Skřivánka, který byl raněný mrtvicí a nemůže v dohledné době zastávat úřad radního a vzdal se tedy členství jak v městské radě, tak i v obecním zastupitelstvu, nastupuje do obecního zastupitelstva druhý náhradník strany lidové pan Jan Zecha, jenž složil rukoudáním slib věrnosti Československé republice, jakož i přesné zachování všech platných zákonů a nařízení. Po návrhu strany lidové byl potom jako radní jednomyslně zvolen pan Hynek Kopecký. Se souhlasem finanční komise bylo dále na této schůzi usneseno, že bude o 100% zvýšena odměna starosty města Hranic a to dnem nastoupení úřadu počínaje. Jednání o tomto bodu řídil I. náměstek Jan Vondráček místo starosty, který musel toto jednání opustit.

Na listopadovém jednání bylo sděleno, že ministerstvo vnitra na písemnou intervenci u pana ministra sdělilo, že rozpočet města Hranic na rok 1921 bude vyřízen s urychlením. Jak bylo sděleno z Brna, bude schválený rozpočet v nejbližších dnech doručen městské radě. Na místo zemřelého p. Karla Barona nastoupila do obecního zastupitelstva paní Regina Singlová. Na místě rezignovavšího Adolfa Skurského byli jednomyslně zvoleni za stranu sociálně-demokratickou: do odboru finančního a právního Antonín Baďura, do odboru policejního a nemocničního František Sekánek a do komise finanční Antonín Baďura.

Obecní rozpočet na rok 1922 přednesený městským účetním Františkem Fuskem byl jednomyslně schválen: řádná potřeba 1 455 364 Kč, řádná úhrada 682 685 Kč, schodek per 772 679 Kč, jednomyslně usneseno uhradit z části 557 454 Kč 530% obecní přírážkou ke všem přímým na rok 1922 v městě Hranicích předepsaným daním vyjma osobní daně z příjmů a daně činžovní, z části 100 084 Kč 154% obecní přírážkou k dani činžovní a z části 114 400 Kč 10 – 30% činžovním haléřem z nájemného. Schodek 741 dosud nekrytý usneseno uhradit úsporou.

Na místě rezignovavšího Karla Poppa byl 16. prosince 1921 zvolen do městské rady jednomyslně za stranu sociálně-demokratickou Josef Král, do místní školní rady pak Ed. Blaške.

Hlavní obecní rozpočet na rok 1922 byl v přítomnosti zemského revidenta znovu probrán městskou radu společně s finanční komisí města Hranic dne 23. února 1922. Tento nový rozpočet byl přednesen obecnímu zastupitelstvu městským účetním Františkem Fuskem a poté jednomyslně schválen v tomto znění: řádná potřeba 1 444 334 Kč, řádná úhrada 655 645 Kč, schodek per 788 689 Kč uhrazen z části 37 000 Kč výnosem z dávek a poplatků, jejichž vedení bylo již dříve usneseno, z části 114 400 Kč pak výnosem 10 – 30% dávky z nájemného, z části 100 084 Kč 154% obecní přírážkou na domovní daň činžovní, z části 536 418 Kč pak 510% obecní přírážkou na všechny ostatní přímé daně v roce 1922 v městě Hranicích předepsané, vyjma osobní daně z příjmů. Schodek per 787 Kč dosud neuhrazený uhrazen úsporou.

Pro novostavbu poštovního a telegrafního úřadu v Hranicích bylo dne 17. března 1922 jednomyslně usneseno věnovat potřebné staveniště ve Wilsonově ulici v Hranicích zdarma, ale s podmínkou, že novostavba bude dvoupatrová a že se stavbou se začne ještě roku 1922, na návrh p. Josefa Kantorka bylo usneseno tlumočit ministerstvu pošt a telegrafů přání, aby za jinak stejných podmínek byla při provádění novostavby dána přednost místním živnostníkům a řemeslníkům.

Na místě rezignovavšího člena obecního zastupitelstva ředitele Konstantina Petříka nastoupil 30. 6. 1922 náhradník Jan Jaroš, který rukoudáním složil slib věrnosti Československé republice, jakož i přesně zachovávání zákonů.

Na schůzi konané 30. června se jednomyslně vyhovělo žádosti ministerstva pošt a telegrafů ze dne 6. 6. 1922 č. 25.127/XIII-1922, aby byl termín pro započetí novostavby poštovní budovy v Hranicích – stanovený obecním zastupitelstvem dne 17. 3. 1922 – prodloužen do r. 1923, ale s podmínkou, že příslušná věnovací smlouva bude schválena ještě letos čs. erárem a že se začne se stavbou hned na jaře r. 1923.

Na místě zemřelého ředitele Františka Rozehnala a na místě rezignovavšího prokuristy Sigmunda Pollaka nastoupili dne 22. 9. 1922 náhradníci Marie Nyčmanová a ředitel Markus Hoffmann, kteří rukoudáním složili slib věrnosti Československé republice, jakož i přesně zachovávání zákonů.

Na místě zemřelého Františka Plesníka a na místě rezignovavšího Františka Hanzlíka nastoupili náhradníci Josef Lagač a Alois Hlaváč, kteří dne 29. 12. 1922 rukoudáním složili slib věrnosti Československé republice, jakož i přesně zachovávání zákonů.

Na místě rezignovavších členů obecního zastupitelstva Aug. Kuče a Františka Krause za stranu soc. demokratickou nastoupili dne 23. 3. 1923 náhradníci František Jansa a Eduard Blaschke, kteří rukoudáním složili slib věrnosti Československé republice, jakož i přesně zachovávání zákonů.

Na schůzi ze dne 1. 6. 1923 sdělil starosta, že s ohledem na zákon ze dne 21. 12. 1921 č. 495 Sb. z. n. pokud se týče ze dne 20. 12. 1922 byly převedeny platy úředníků města Hranic podle stavu ze dne 31. 12. 1922 na systém platů úředníků státních.

Na místě přesídlivšího člena obecního zastupitelstva Marka Hoffmanna nastoupil dne 1. 6. 1923 náhradník strany židovské Berthold Thorž, který rukoudáním složil slib věrnosti Československé republice, jakož i přesně zachovávání zákonů.

Ve státním rozpočtu na rok 1924 je obsažena pro stavby v Hranicích mimo položky na dělostřelecká kasárna i položka 600 000 Kč na stavbu pro poštovní a telegrafní úřad.

Na místě zemřelého p. Jana Vondráčka nastupuje náhradník p. Stanislav Čepe, jelikož se dostavil na schůzi později, byl jeho slib odložen na pozdější dobu. Stanislav Čepe, který se dostavil během jednání o návrzích městské rady, složil rukoudáním slib věrnosti Československé republice, jakož i přesně zachovávání zákonů.

Městská rada se na schůzi 30. listopadu ve shodě s finanční komisí města Hranic jednomyslně usnesla darovat eráru břemen prosté staveniště pro poštovní a telegrafní úřad v Hranicích ve výměře dle připojeného a integrující součást tohoto protokolu tvořícího plánu situačního s výhradou, že nejen výlohy smlouvy, jejího kolkování a knihovního vtělení, nýbrž i všechny ostatní výlohy, zejména poplatky převodní a darovací, ponese erár sám ze svého a s podmínkou, že se stavbou budovy se začne už na jaře r. 1924, konečně usneseno tlumočit přání, aby byl při zadávání prací podle možnosti brán zřetel na zdejší živnostníky. Na téže schůzi byl účetním radou Františkem Fuskem přednesen obecní rozpočet na rok 1924 a jednomyslně schválen v této podobě: řádná potřeba 1 412 172 Kč, s řádnou úhradou 873 125 Kč, schodek per 539 047 Kč, usneseno jednomyslně uhradit 154% obecní přírážkou k dani činžovní (139 425 Kč) a 480% obecní přírážkou ke všem ostatním v městě Hranicích v r. 1924 předepsaným daním přímým vyjma osobní daně z příjmů (395 716 Kč). Nekrytý schodek 3 906 Kč usneseno jednomyslně uhradit úsporou.

11. června 1924

Starosta: Václav Jonáš

I. náměstek: Karel Jakob

II. náměstek: Antonín Terk

Členové městské rady: Josef Dvořák, Jaroslav Ruml, František Olšovský, Rudolf Liška, František Faltýnek, Dr. Alois Němec, Josef Steigel, Jan Pešl

Členové obecního zastupitelstva: Augustin Kunát, Emil Konopásek, Josef Žeravík, Ing. Linhart Odstrčil, Jan Slovák, Jan Řezníček, Ignác Kopecký, Leopold Urbánek, Jan Zecha, Ladislav Bubílek, Jan Doškař, Josef Ševčík, František Balhárek, Josef Nechala, Leopold Vilím, Berthold Thorž, Josef Šindel, Štěpán Heller, Karel Kočí, Antonie Růžicková, Vojtěch Bláha, Josef Machala, Josef Kantorek, Antonín Boček, Marie Nováková, Johann Klimesch

Náhradníci: Josef Žeravík, Antonín Vladen, Božena Hapalová, Josef Forster, Jan Lukáš, František Přikryl, Ludvík Zemene, Josef Bubeník, Josef Kotrla, Karel Šindler, Vilém Šejša, Jan Kašpar, Antonín Velecký, František Dvorský, Emil Rušar, Antonín Baďura, Ferdinand Pacelt, Anna Jahnová, Josef Král, Metoděj Keller, Antonín Bartek, František Dočkal, Altenstein, Edmund Gross, Ferdinand Helsner, Fr. Matějka, Ferd. Novák, Jan Šafář, Marie Nyčmanová, Franz Kalich, Johann Losert, Roman Matl, Josef Kunovský, Aleš Zach

Zapisovatel: dr. Josef Sládeček

Na místo resignovavšího majora Emila Konopáska nastoupil za stranu národních socialistů náhradník Josef Žeravík, který dne 11. 6. 1924 složil rukoudáním slib věrnosti Československé republice, jakož i přesné zachovávání zákonů.

Na místě rezignovavšího člena obecního zastupitelstva inž. Linhartu Odstrčila a Jaroslava Rumla nastoupili náhradníci Jan Lukáš za stranu lidovou a Antonín Vlodek za národní socialisty, kteří na schůzi konané dne 20. 8. 1924 složili rukoudáním slib věrnosti Československé republice, jakož i přesné dodržování zákonů.

Dne 19. 12. 1924 byl přednesen a jednomyslně schválen tento rozpočet na rok 1925: řádná potřeba 1 454 769 Kč, s řádnou úhradou 833 910 Kč, schodek per 620 859 Kč, usneseno uhradit 154% přírážkou k dani činžovní (136 002 Kč), 480% obecní přírážkou ke všem ostatním v Hranicích v roce 1925 předepsaným daním přímým vyjma osobní daně z příjmů (455 903 Kč). Nekrytý schodek per 28 954 Kč pak uhrazen přebytkem účetní uzávěrky z roku 1923 per 29 626 Kč 74 h, takže zůstal přebytek 672 Kč 74 h. Mimořádná potřeba 2 000 000 Kč jednomyslně usnesena uhradit půjčkou z Frýdecké spořitelny.

V roce 1925 se Hranice dočkaly elektrizace. Na jednání obecního zastupitelstva konaného 4. 2. 1925 starosta sdělil, že moravský zemský výbor schválil elektrizaci města Hranic a povolil, aby si obec za tím účelem opatřila půjčku v obnosu 374 700 Kč.

Dne 7. února 1925 zemřel starosta města Hranic pan Václav Jonáš, na post starosty byl místo něj zvolen Josef Šindel a na jeho místo v okresním silničním výboru v Hranicích byl zvolen František Matějka.

Na návrh městské rady se výroční obecní účet za rok 1924, vykazující přebytek 25 806 Kč 89 h, jednomyslně schvaluje s tím, že přebytku bude použito k částečné úhradě potřeby obecního rozpočtu města Hranic na rok 1926.

Na konci roku 1925 bylo do přízemí radnice, a sice na policii, do knihovny a do zasedací místnosti obecního zastupitelstva zavedeno vytápění plynem.

Na místě rezignovavšího Antonína Bočka nastoupil za stranu nár. demokratickou náhradník Ferdinand Novák, který 3. 12. 1925 složil slib věrnosti Československé republice. Na téže schůzi byl finanční komisí přednesen a ve shodě s touto komisí schválen obecní rozpočet na rok 1926 v tomto znění: řádná potřeba 1 608 544 Kč, řádná úhrada 1 008 982 Kč, schodek per 599 572 Kč, usneseno jednomyslně uhradit 154% obecní přírážkou k dani činžovní (135 917 Kč), 480% obecní přírážkou na ostatní v r.

1926 v Hranicích předepsané přímé daně vyjma osobní daně z příjmů (462 000 Kč). Nekrytý schodek 1 655 Kč pak uhradit z přebytku výročního účtu 1924 per 25 806 Kč 89 h. Mimořádná potřeba per 776 000 Kč jednomyslně usnesena uhradit půjčkou, k jejímuž opatření je zmocněna městská rada z některého peněžního ústavu za podmínek pokud možno nejvýhodnějších.

Na místě resignovavšího člena obecního zastupitelstva Františka Balhárka nastoupil do obecního zastupitelstva za stranu sociálně-demokratickou náhradník František Dvorský, který dne 16. 3. 1926 složil slib věrnosti Československé republice.

Obecní rozpočet na rok 1926 byl výnosem moravského zemského výboru ze dne 3. 2. 1926 č. VI 637 – 17 1/1 vrácen k novému projednání. Po slyšení finanční komise bylo jednomyslně usneseno, že řádná potřeba měněna nebude, jelikož důvody pro změnu mezitím odpadly, a aby tudíž přírážka obecní byla ponechána ve výši dne 3. 12. 1925 usnesené. Z mimořádné potřeby per 776 000 Kč však byla vypuštěna položka per 50 000 Kč za stravování osob z chudobince v nemocnici, takže mimořádná potřeba se snižuje na obnos 726 000 Kč, obnos per 50 000 Kč pak, který do konce roku 1926 má být všeobecně nemocnici zaplacen, aby byl opatřen krátkodobou půjčkou splatnou ve 3 až 4 letech a aby byla první splátka zařazena do řádné potřeby obecního rozpočtu na rok 1927.

Na místě člena obecního zastupitelstva Jana Zechy, který se přestěhoval, nastoupil do obecního zastupitelstva za stranu lidovou náhradník František Přikryl, jenž 7. 6. 1926 složil slib věrnosti Československé republice.

Na místě vyloučeného p. Antonína Čížka nastoupil za stranu komunistickou náhradník p. Jan Doškář, na místě resignovavšího p. Františka Dvorského za stranu sociálně-demokratickou náhradník p. Emil Raška, kteří 22. 12. 1926 složili slib věrnosti Československé republice.

Na schůzi konané 22. 12. 1926 byl přednesen a jednomyslně schválen obecní rozpočet na rok 1927, který počítá s řádnou potřebou 1 711 754 Kč, řádná úhrada pak činí 1 063 711 Kč, schodek per 648 043 Kč, usneseno jednomyslně uhradit 154% obecní přírážkou k dani činžovní (163 757 Kč), 480% obecní přírážkou na ostatní v roce 1927 v Hranicích předepsané přímé daně vyjma osobní daně z příjmů (481 603 Kč). Nekrytý schodek per 2 683 Kč pak jednomyslně usneseno uhradit úsporou. Mimořádnou potřebu 2 000 000 Kč usneseno uhradit v mezích půjčky, schválené městským zastupitelstvem dne 6. 9. 1926.

Na schůzi v dubnu roku 1927 bylo oznámeno, že stavba nové poštovní budovy byla konečně vypsána v č. 4 Zpráv veřejné služby technické.

Ve shodě s finanční komisí města Hranic byl na schůzi 23. května 1927 jednomyslně schválen generální projekt na zřízení nového a rekonstrukci starého vodovodu města Hranic, který byl za dozoru a podle pokynů moravského zemského stavebního úřadu vypracovaný firmou První moravská továrna na vodovody a pumpy a.s. v Hranicích. Dále bylo jednomyslně usneseno, aby byl projekt proveden a aby byl náklad na provedení projektu vyčíslený na 1 369 275 Kč 04 h uhrazen jako mimořádná potřeba půjčkou a to, pokud nebude uhrazen obnosem 543 000 Kč zařazeným v mimořádné potřebě rozpočtu na rok 1927, aby byl potřebný obnos zařazen do mimořádné potřeby rozpočtu na rok 1928.

Na místo rezignovavšího Františka Olšovského nastoupil za stranu lidovou pan Josef Bubeník, který složil slib věrnosti Československé republice. Do městské rady pak byl zvolen za stranu lidovou Jan Slovák.

Městská rada schválila ve shodě s finanční komisí smlouvu uzavřenou s paní Antoinettou hraběnkou z Althannů, majitelkou hranického zámku, týkající se pronájmu východního křídla I. patra tohoto zámku za účelem umístění okresního úřadu za roční nájemné 9 000 Kč.

V roce 1928 bylo ve shodě s finanční komisí města usneseno, aby obec postavila na svých pozemcích asi 20 obytných domů s 1 kuchyní a 1 pokojem, za účelem zmírnění bytové krize. Tyto domky budou určené v první řadě pro příslušníky města Hranic. Peníze na stavbu měly být zapůjčeny z městské spořitelny.¹²

Po projednávání návrhů městské rady na schůzi konané dne 7. 5. 1928 starosta přednesl referát o činnosti zastupitelstva i rady města Hranic v období 1924 – 1928. Z tohoto referátu bylo patrné, že za nesnadné situace a ve špatných finančních podmínkách, bylo vykonáno velmi mnoho práce. Nakonec starosta poděkoval všem členům za pilnou a svědomitou práci.

28. června 1928

Starosta: Josef Šindel

I. náměstek: Rudolf Liška

II. náměstek: ing. Linhart Odstrčil

Členové městské rady: Josef Dvořák, Jaroslav Ruml, František Olšovský, Rudolf Liška, František Faltýnek, Dr. Alois Němec, Josef Steigel, Jan Pešl

---

¹² SOkA Přerov, Archiv města Hranice, Protokoly městského zastupitelstva, 1922-1933, inv. č. 148.

Členové obecního zastupitelstva: Augustin Kunát, Emil Konopásek, Josef Žeravík, Ing. Linhart Odstrčil, Jan Slovák, Jan Řezníček, Ignác Kopecký, Leopold Urbánek, Jan Zecha, Ladislav Bubílek, Jan Doškař, Josef Ševčík, František Balhárek, Josef Nechala, Leopold Vilím, Berthold Thorž, Josef Šindel, Štěpán Heller, Karel Kočí, Antonie Růžicková, Vojtěch Bláha, Josef Machala, Josef Kantorek, Antonín Boček, Marie Nováková, Johann Klimesch

Náhradníci: Josef Žeravík, Antonín Vladen, Božena Hapalová, Josef Forster, Jan Lukáš, František Přikryl, Ludvík Zemene, Josef Bubeník, Josef Kotrla, Karel Šindler, Vilém Šejša, Jan Kašpar, Antonín Velecký, František Dvorský, Emil Rušar, Antonín Baďura, Ferdinand Pacelt, Anna Jahnová, Josef Král, Metoděj Keller, Antonín Bartek, František Dočkal, Altenstein, Edmund Gross, Ferdinand Helsner, Fr. Matějka, Ferd. Novák, Jan Šafář, Marie Nyčmanová, Franz Kalich, Johann Losert, Roman Matl, Josef Kunovský, Aleš Zach

Zapisovatel: Dr. Josef Sládeček

Ministerstvo veřejných prací svolilo, aby část státní silnice v Masarykově třídě byla vydlážděna na účet silničního fondu s podmínkou, že obec splní podmínky podle protokolu ze dne 3. 4. 1928 a splatí 30% nákladu částkou 49 000 Kč. Dále byl vypracován detailní projekt na stavbu obecního vodovodu, vybudovaný firmou Antonín Kunz a Emil Káš a byl předložen zemskému stavebnímu úřadu v Brně k dalšímu řízení. Na další schůzi 14. září pak bylo ve shodě s odborem vodovodním jednomyslně usneseno, aby byla stavba dle vypracovaných plánů a projektů provedena.

Hlavní obecní rozpočet na rok 1929 byl přednesen I. náměstkem Rudolfem Liškou a schválen s řádnou potřebou 3 781 535 Kč, s řádnou úhradou 2 125 735 Kč. Schodek 1 655 800 Kč usneseno uhradit takto: 154% přírážkou na daň činžovní 191 848 Kč, 300% přírážkou na ostatní daně 252 144 Kč a zažádat o úhradu nekrytého schodku 1 211 808 Kč příspěvkem ze zemského vyrovnávacího fondu dle § 10 zák. 77/1927.

Pan Alois Hlobil podal na schůzi konané 21. 12. návrh, aby byla bytová nouze řešena zavedením nových bytových poplatků. Na další schůzi o tomto návrhu městská rada jednala a usnesla se další dávky nezavádět, protože byty jsou dávkami už tak dost zatížené.

Na místo radního Františka Kacafírka, který se v důsledku zvolení do obecního zastupitelstva vzdal členství v městské radě, byl zvolen za stranu sociálně-demokratickou do městské rady jednomyslně Adolf Kuchynka.¹³

Ve shodě s finanční komisí bylo usneseno, aby město Hranice přispělo státnímu silničnímu fondu na dlažbu státní silnice v Palackého třídě obnosem 20 000 Kč v hotovosti. Dále aby dodala písek potřebný k dlažbě.

Po přečtení protokolu o šetření provedeném zástupci dohlédacího úřadu ve dnech 12. - 21. října 1929 za účelem úpravy hlavního obecního rozpočtu na rok 1929, a po debatě během níž podal příslušná vysvětlení starosta Josef Šindel, vrchní účetní tajemník Jan Swirák a účetní adjunkt Vlastimil Brázda, byl schválen většinou hlasů obecní rozpočet tak, jak byl upraven při komisionálním šetření zástupci dohlédacího úřadu a to s řádnou potřebou 3 115 896 Kč a řádnou úhradou 2 167 812 Kč. Schodek ve výši 948 084 Kč usnesen uhradit 154% obecní přírážkou k činžovní dani 163 038 Kč, 300% obecní přírážkou na ostatní v roce 1929 v Hranicích předepsané daně přímé vyjma daně důchodové 307 970 Kč. Nekrytý schodek 477 076 Kč pak usnesen uhradit ze zvláštního vyrovnávacího fondu dle § 10 zákona 77/1927.

Ve shodě s finanční komisí byl schválen hlavní obecní rozpočet na rok 1930 s řádnou potřebou 2 504 134 Kč a s řádnou úhradou 1 091 385 Kč. Schodek ve výši 1 512 749 Kč usneseno uhradit 154% obecní přírážkou k dani činžovní (162 483 Kč) a 300% obecní přírážkou na ostatní daně přírážkám podrobené (309 050 Kč). Nekrytý schodek 1 041 216 uhradit ze zvláštního fondu vyrovnávacího. Mimořádná potřeba 3 381 000 Kč usnesena uhradit z části 500 000 Kč bezúročnou půjčkou z ministerstva národní obrany, zbytek 2 881 000 Kč pak půjčkou z některého peněžního ústavu za pokud možno nejvýhodnějších podmínek.

Stavbu městského vodovodu bylo jednomyslně usneseno zadat firmě Antonín Kunz a Emil Káš, první moravské továrně na vodovody a pumpy a.s. v Hranicích. Zemský výbor moravskoslezský toto usnesení schválil a poslal ministerstvu zemědělství elaborát ke schválení. Ministerstvo zemědělství se souhlasem ministerstva zdravotnictví oznámilo souhlas s usnesením zastupitelstva o zadání stavby vodovodu.

Do městské rady byl jednomyslně zvolen na místo rezignovavšího Josefa Kantorka za stranu živnostenskou František Merunka.

---

¹³ SOkA Přerov, Archiv města Hranice, Zápisy o schůzích městského zastupitelstva, 1929-1939, inv. č. 149.

Ministerstvo školství a národní osvěty vzalo na vědomí zřízení pokračovacích odborných škol v Hranicích a to školy živností stavebních, kupecké školy pokračovací a pokračovací školy pro holiče a vlásenkáře.

Státní silnice Hranice – Běloutín byla podrobena důkladné rekonstrukci.

V důsledcích vystoupení ze strany Deutsche Partei rezignoval továrník Štěpán Heller na svou funkci v městské radě a ve finanční komisi. Na jeho místo byl jednomyslně zvolen Jan Klimesch.

Na říjnové schůzi sdělil městský účetní Antonín Pajdla společně s úředníkem zemského úřadu změny v obecním rozpočtu na rok 1930, které jdou podle šetřícího protokolu provést. Tyto změny byly městskou radou za souhlasu finanční komise jednomyslně schváleny. Řádná potřeba tedy činila 3 407 313 Kč, řádná úhrada 2 074 160 Kč, schodek 1 333 153 Kč částečně uhrazen obecními přírážkami povolenými okresním výborem a to: 154% k domovní činžovní dani (162 759 Kč) a 300% k ostatním přímým daním 307 988 Kč. Zbývá neuhrazený schodek (892 426 Kč) jako požadavek města na vyrovnávací fond spravovaný zemským výborem. Tyto změny byly přijaty i městským zastupitelstvem až na jeden hlas (Alois Hlobil).

Za účelem zmírnění nezaměstnanosti způsobené hospodářskou krizí bylo městskou radou jednomyslně schváleno, aby byly provedeny tyto nouzové práce: stavba silnice „Záhoří“, kanalizace u domů gážístických, v ulici Nádražní a Wurmově a pro nově stavěnou část směrem k Veličce, úprava ulic Jungmannovy a Galašovy a přípravné práce pro stavbu rodinné školy. Tyto práce byly zadány podnikateli hlavně kvůli snazší a důkladnější kontrole.

V důsledku přeložení na nové působiště rezignoval na všechny své funkce pan profesor Rudolf Liška. Na místo I. náměstka byl 13 z 14 hlasů zvolen pan Adolf Kuchyňka. Do městské rady byl zvolen Antonín Baďura.

Hlavní obecní rozpočet na rok 1931: řádná potřeba 3 694 120 Kč, řádná úhrada 1 665 915 Kč, schodek 2 028 205 Kč. Rozpočet byl schválen většinou hlasů (proti pouze Alois Hlobil) a bylo usneseno, aby byl schodek uhrazen takto: 154% přírážka k dani činžovní (185 063 Kč) a 300% na ostatní městské daně (270 366 Kč), tudíž s neuhrazeným schodkem 1 572 776 Kč, který má být uhrazen přídělem z vyrovnávacího fondu. Mimořádný rozpočet s potřebou 495 565 Kč usnesen uhradit z části 200 000 Kč krátkodobou půjčkou a z části 300 000 Kč dlouhodobou půjčkou. Přebytek 4 435 Kč pak možno použít k úhradě výloh půjčky.

Rozšířený městský vodovod zahájil svou činnost dnem 22. prosince 1930 za přítomnosti členů městské rady a zástupců firmy Antonín Kunz.

Městská rada se pokusila o koupi hranického zámku, ale paní hraběnka oznámila, že zámek zatím neprodá.

Rozpočet na rok 1931, který byl s ohledem na zákon 169/1930 Sb. vrácen okresním úřadem k novému projednání, byl schválen takto: řádná potřeba 3 747 833 Kč, řádná úhrada 1 665 915 Kč, schodek 2 081 918 Kč usneseno uhradit 154% obecní přírážkou na daně činžovní (185 063 Kč) a 350% přírážkou na ostatní daně (315 427 Kč), tudíž s neuhrazeným schodkem 1 581 428 Kč, který bude uhrazen přídělem od země Moravskoslezské. Mimořádná potřeba 1 655 565 Kč usnesena uhradit z části 1 460 000 Kč krátkodobou půjčkou a z části 200 000 dlouhodobou půjčkou. Přebytek pak použit k úhradě výloh půjčky.

Na své členství v městském zastupitelstvu rezignoval Jan Böhs z důvodů nemoci, dále z náhradníků rezignovali Jan Halamíček z důvodů služebních, Terezie Quardová pro stáří, Karel Fučík, protože kvůli svému povolání bývá často mimo Hranice a Jan Slezák ze stejného důvodu. Jejich rezignace byla vzata na vědomí s tím, že na místo Jana Böhse nastoupil náhradník Karel Hanzlian do zastupitelstva a jako náhradníci za stranu sociálně-demokratickou Jan Maršálek, Josef Holec, Josef Pelc a Jan Pavelka.

Hlavní obecní rozpočet na rok 1932 byl schválen většinou hlasů s řádnou potřebou 3 150 647 Kč, řádnou úhradou 1 475 051 Kč a tudíž se schodkem 1 675 596 Kč. Schodek usneseno uhradit takto: 154% obecní přírážka k dani činžovní (189 176 Kč) a 350% obecní přírážkou na ostatní přírážkou podrobené daně (338 515 Kč). Neuhrazený schodek 1 147 905 Kč usneseno uhradit přídělem od země Moravskoslezské. Mimořádný rozpočet s potřebou 2 681 925 byl schválen a usnesen uhradit dlouhodobou půjčkou z některého peněžního ústavu.

13. července 1932

Starosta: František Čajka

I. náměstek: Alois Bagar

II. náměstek: Adolf Kuchyňka

Členové městské rady: Antonín Šťastný, Alois Hlobil, Konrád Rotrekl, Emil Konečný, Josef Bubeník, Jan Pešl, Fr. Geyer, Josef Boráč, Fr. Matějka

Členové obecního zastupitelstva: František Fronc, Antonín Břenek, Anna Štekllová, Štěpán Fuciman, Antonín Vízdal, Karel Petružela, Stanislav Šťastný, Josef Včala,

Antonín Vlodek, Josef Žeravík, Marie Pohlová, V. Šrom, Jindřich Deduch, Fr. Jehne, Fr. Dvorský, Josef Vavřík, JUDr. Otto Benisch, Fr. Wlk, Johann Pulz, Fr. Körber, Leoš Vala, Fr. Ordelt, Leopold Růžička, Josef Šindel

Náhradníci: Jan Čáp, Fr. Žabčík, Boh. Rusek, Vojtěch Mastil, A. Kacafírková, Jan Maršálek, Fr. Michalčík, Jindřich Ripl, Jan Dombek, František Vladař, Alois Schützer, Richard Ingendlich, Boh. Pírek, Evžen Hekel, Boh. Růžička, Josef Hradil, Boh. Kučera, Fr. Šuba, Fr. Němec, Josef Kubeš, Fr. Bláha, Alfred Hein, Josef Losert, Adolf Richter, Robert Huber, Robert Těšický, Fr. Dočkal, V. Kopecký, Fr. Navrátil, JUDr. Jan Zlámal, Josef Ernest, Božena Tichá

Zapisovatel: Dr. Josef Sládeček

Na schůzi konané 4. 10. 1932 bylo usneseno, aby členům obecního zastupitelstva, rady a komisí, kteří ztratou času při výkonu těchto svých funkcí, vyjma schůze obecního zastupitelstva, by utrpěli hmotnou újmu, byly vypláceny z obecní pokladny města Hranic diety a to: při úředních výkonech v obvodu města za půl dne 10 Kč a za celý den 20 Kč a při úředních cestách mimo obvod města za půl dne 20 Kč a za celý den 40 Kč.

Hlavní obecní rozpočet na rok 1933 byl většinou hlasů (proti Hlobil, Včala, Michalčík a Ordelt) usnesen takto: řádná potřeba 2 957 927 Kč, řádná úhrada 1 396 428 Kč, schodek 1 561 499 Kč uhrazen 154% přírážkou k dani činžovní (200 392 Kč) a 350% přírážkou na ostatní daně (344 383 Kč). Zůstává tedy nekrytý schodek 1 016 724 Kč jako nárok na příspěvek zemského fondu.

Dne 2. března 1933 se začalo vyučovat v budově odborné školy pro ženská povolání v Hranicích. Škola pak byla slavnostně otevřena 13. května 1933.

V mostní ulici, kde se prováděla dlažba okresní silnice, byla provedena nákladem obce úprava kanalizace a chodníku za současné úpravy plotu, k níž byla obec povinna dle převzatého závazku.

Hlavní obecní rozpočet na rok 1934 usnesen s řádnou potřebou 2 857 455 Kč, úhradou 1 446 801 Kč, tedy se schodkem 1 410 654 Kč. Schodek usnesen uhradit takto: 154% obecní přírážkou k dani činžovní (207 723 Kč) a 350% obecní přírážkou na ostatní daně (305 730 Kč). K úhradě nekrytého schodku 897 201 Kč byl požádán zemský výbor o příspěvek. Mimořádný rozpočet schválen ve výši 650 000 Kč, tento obnos nutno opatřit půjčkou z některého peněžního ústavu.

Na památku státníka dr. Antonína Švehly, který zemřel 12. 12. 1933, bylo jednomyslně usneseno, aby se ulice Zámecká přejmenovala na ulici Dr. Antonína Švehly.

Na schůzi konané 23. března 1934 vyslovili komunisté panu starostovi nedůvěru. Jelikož ale předtím odešla většina členů včetně pana starosty (členové strany lidové, národně-socialistické, živnostenské, národně-demokratické a fašistické), radní Rotrekl upozornil, že schůze není schopná usnášení pro nedostatečný počet přítomných. Ze schůze celkem odešlo 16 úřů městského zastupitelstva z 36 a pan náměstek Bagar tudíž prohlásil schůzi za skončenou. Na další schůzi opět ještě před skončením odešlo 16 z 34 členů městského zastupitelstva, takže se schůze stala usnášení neschopnou a starosta schůzi tedy rozpustil. Opozice více stran totiž nechtěla se starostou Čajkou spolupracovat, odcházela ze schůzí a znemožňovala je tak, aby si vynutila Čajkův odchod z úřadu.

Na místo rezignovavšího Aloise Hlobila byl do městské rady zvolen za stranu komunistickou František Michalčík.

Na schůzi městského zastupitelstva konané dne 10. července 1934 starosta přečetl výměr prezidia zemského úřadu v Brně ze dne 26. června 1934, kterým zemský úřad rozpouští na základě § 107 moravského obecního zřízení městské zastupitelstvo v Hranicích, od kterého následkem poměrů, zavládnuvších v tomto zastupitelstvu, nelze očekávat úspěšná činnost v zájmu obce.¹⁴ Proti tomuto rozhodnutí je možno se odvolat, ale podle § 107 moravského obecního zřízení však odvolání nemá kladného účinku. Během čtení druhého odstavce 16 členů zastupitelstva odešlo.

V následujícím období od 1. července 1934 do roku 1936 stál v čele města vládní komisař František Pozdíšek, ředitel zemského obecního oddělení. František Pozdíšek už předtím delší dobu zkoumal obecní hospodářství, a proto byl do obecních záležitostí už zasvěcen.¹⁵

24. července 1936

Starosta: Josef Troup 1936-1937

František Čajka 1937-1940

I. náměstek: František Čajka 1936-1937

Emil Konečný 1937-1940

II. náměstek: Josef Číhal 1936-1937

František Šorner 1937-1940

Členové městské rady: Antonín Šťastný, Alois Hlobil, Konrád Rotrekl, Emil Konečný, Josef Bubeník, Jan Pešl, Fr. Geyer, Josef Boráč, Fr. Matějka

¹⁴ Josef Šindel, Leopold Růžička, Robert Těšický a František Ordelt tleskali a volali výborně.

¹⁵ SOkA Přerov, Archiv města Hranice, Kronika města Hranice 1912-1935, díl I, inv. č. 135.

Členové obecního zastupitelstva: František Fronc, Antonín Břenek, Anna Šteklová, Štěpán Fuciman, Antonín Vízdal, Karel Petružela, Stanislav Šťastný, Josef Včala, Antonín Vlodek, Josef Žeravík, Marie Pohlová, V. Šrom, Jindřich Deduch, Fr. Jehne, Fr. Dvorský, Josef Vavřík, JUDr. Otto Benisch, Fr. Wlk, Johann Pulz, Fr. Körber, Leoš Vala, Fr. Ordelt, Leopold Růžička, Josef Šindel

Náhradníci: Jan Čáp, Fr. Žabčík, Boh. Rusek, Vojtěch Mastil, A. Kacafírková, Jan Maršálek, Fr. Michalčík, Jindřich Ripl, Jan Dombek, František Vladař, Alois Schützer, Richard Ingendlich, Boh. Pírek, Evžen Hekel, Boh. Růžička, Josef Hradil, Boh. Kučera, Fr. Šuba, Fr. Němec, Josef Kubeš, Fr. Bláha, Alfred Hein, Josef Losert, Adolf Richter, Robert Huber, Robert Těšický, Fr. Dočkal, V. Kopecký, Fr. Navrátil, JUDr. Jan Zlámal, Josef Ernest, Božena Tichá

Zapisovatel: Stanislav Rahm

Ministerstvo vnitra potvrdilo dekretem ze dne 18. června 1936 volbu starosty města a starosta přebral úřad dnem 1. července.

Pan František Knödl byl přeložen dnem 1. října 1936 do Brna, a proto rezignoval na členství v městském zastupitelstvu.

Obecní rozpočet na rok 1937 byl upraven a znovu schválen se schodkem 1 421 780 Kč, od kterého je třeba odpočítat potřebu 877 000 Kč z minulých let, zařazenou do obecního rozpočtu na rok 1937, takže zůstává neuhrazeno 544 780 Kč. Tuto částku usneseno uhradit 154% přírážkou k dani činžovní 517 065 Kč a 400% přírážkou k ostatním daním 327 810 Kč, takže schodek je tím úplně uhrazen a obecní rozpočet je uveden do rovnováhy.

Pan profesor A. Glos rezignoval na své místo v městském zastupitelstvu a místo něj nastoupil náhradník Ferdinand Fojtík.

Jménem města Hranic byl vysloven souhlas, aby české měšťanské chlapecké i dívčí školy v Hranicích byly přeměněny ve školy újezdní.

Starosta Josef Troup v lednu 1937 rezignoval na svou funkci, protože měl spoustu odpůrců¹⁶ a místo něj byl zvolen starostou František Čajka, jeho I. náměstkem Emil Konečný, II. náměstkem František Šorner a členové městské rady jsou: Alois Schützer, Josef Vostřez, MUDr. František Sajdák, Adolf Kuchyňka, Rajmund Geyer a Jan Pešl. Volbu starosty potvrdilo ministerstvo vnitra.

---

¹⁶ SOkA Přerov, Archiv města Hranic, Kronika města Hranic 1935-1937, díl II, inv. č. 136.

Na schůzi konané dne 30. září 1937 se zastupitelstvo ve shodě s finanční komisí jednomyslně usneslo, aby byla za účelem umístění okresního úřadu v zámku pronajata jedna místnost za 50 Kč měsíčně.

Hlavní obecní rozpočet na rok 1938 byl na schůzi z 30. září schválen s řádnou potřebou 2 469 234 Kč, řádnou úhradou 1 879 110 Kč, a tedy se schodkem 590 124 Kč. Schodek pak usnesen uhradit 154% přírážkou k dani činžovní (216 640 Kč) a 400% obecní přírážkou na ostatní přírážkám podrobené daně (316 111 Kč), takže zůstal nekrytý schodek 57 373 Kč, který byl usnesen uhradit úsporami a očekávanými většími příjmy. Tentokrát se rozhodli nežádat o úhradu z fondu. Mimořádná potřeba činila 2 047 319 Kč a bylo usneseno ji uhradit dlouhodobou půjčkou.

Na slavnostní schůzi městského zastupitelstva, která se konala 28. května 1938, přednesl starosta návrh, aby prezident republiky Dr. Edvard Beneš a ministerský předseda Dr. Milan Hodža byli na znamení úcty a vděčnosti za vykonanou práci pro zabezpečení státu jmenováni čestnými občany města Hranic. Tento návrh byl zastupitelstvem jednomyslně přijat. Na další schůzi 28. června pak bylo usneseno, aby byla ulice Radnická přejmenovaná jménem prezidenta Dr. Edvarda Beneše.

5. Přehled členů městské rady a obecního zastupitelstva

1916-1919 ¹⁷	
Starosta	František Rozehnal
Náměstek	Antonín Balliš
Radní	Max Honsík, Hilar Kautský, Eduard Zábranský
Členové obecního výboru	P. Josef Glabazňa, Eduard Jaroš, Jan Talpa, Václav Jonáš, Cyrill Winkler, Josef Vilímek, František Březina, Augustin Janečka, Ferdinand Pečner, Jan Weinzettel, Čeněk Kramoliš, Raimund Šidlo, Antonín Svoboda, Josef Lukeš, Ludvík Skřehota, Antonín Terk, Ferdinand Helsner, František Merunka

1919-1920 ¹⁸	
Starosta	Karel Strnadel (inspektor státních drah v. v.)
I. náměstek	Teodor Haviger
II. náměstek	Jan Vondráček
Členové městské rady	Antonín Boček, Alois Schützer, Eduard Zábranský, Karel Popp, Eduard Hoffmann, P. Jan Stavěl, František Plesník, Tomáš Skřivánek, Alois Jambor
Členové obecního zastupitelstva	František Faltýnek, Josef Král, Jan Beneš, Karel Pohl, Konstantin Atrata, Eduard Andryšek, Metoděj Jeřábek, František Konečný, Jan Řezníček, Božena Binková, Josef Zahradník, Karel Beer, Dr. Alois Němec, Marie Nováková, František Rozehnal, Karel Strnadel, Josef Šindel, Josef Žeravík, Stanislav Čepe, Josef Černý, Josef Siegel, Jan Hradil, Dr. Antonín Schimon, Josef Steigel, Rudolf Jack
Náhradníci	Alois Špunar, Eduard Blaschke, Jan Fronek, František Jansa, Bohumil Duchoň, Bedřich Rada, Josef Sutorý, František Olšovský, Marie Nyčmanová, Konstantin Petřík, František Zikeš, Josef Gallas, Julie Janošková, Dr. Václav Pozdílek, Antonín Terk, Jan Lukáš, Hans Sedlacek, Johann Motyka

¹⁷ SOKA Přerov, Archiv města Hranice, Kronika města Hranice 1912-1935, díl I, inv. č. 135.

¹⁸ Tamtéž.

1920-1924 ¹⁹	
Starosta	Tomáš Skácel (modelář, důstojník a legionář) 1920-1921 František Faltýnek (zámečník) 1921-1924
I. náměstek	Jan Vondráček
II. náměstek	P. Jan Stavěl
Členové městské rady	Richard Večeřa, Antonín Boček, František Rozehnal, Tomáš Skřivánek, František Konečný, Karel Popp, František Faltýnek, Josef Ševčík, Ing. Alois Jambor, Sigmund Pollak
Členové obecního zastupitelstva	Dr. Alois Němec, Konstantin Petřík, Marie Nováková, Josef Šindel, Josef Kantorek, Alois Schützer, František Merunka, František Plesník, Antonie Růžicková, Hynek Kopecký, Antonín Jemelka, Karel Beer ml., František Olšovský, Dr. Václav Pozdílík, Antonín Plesník, Marie Pohlová, Augustin Kuča, Adolf Skurský, František Kraus, Dr. Antonín Schimon, Josef Steigel, Karel Baron, Eduard Hoffmann
Náhradníci	Jan Jaroš, Marie Nyčmanová, Jan Šafář, František Ženatý, František Dočkal, Josef Sutorý, Jan Zecha, Josef Lagač, Alois Odstrčil, Dr. Karel Amerling, Stanislav Čepe, František Hanzlík, Teodor Haviger, Josef Král, Julie Hoch, Amand Krones, Alfred Trost, Alois Steiner

1924-1928 ²⁰	
Starosta	Václav Jonáš (stavitel)
I. náměstek	Karel Jakob
II. náměstek	Antonín Terk
Členové městské rady	Josef Dvořák, Jaroslav Ruml, František Olšovský, Rudolf Liška, František Faltýnek, Dr. Alois Němec, Josef Steigel, Jan Pešl
Členové obecního zastupitelstva	Augustin Kunát, Emil Konopásek, Josef Žeravík, Ing. Linhart Odstrčil, Jan Slovák, Jan Řezníček, Ignác Kopecký, Leopold Urbánek, Jan Zecha, Ladislav Bubílek, Jan Doškař, Josef

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Tamtéž.

	Ševčík, František Balhárek, Josef Nechala, Leopold Vilím, Berthold Thorž, Josef Šindel, Štěpán Heller, Karel Kočí, Antonie Růžicková, Vojtěch Bláha, Josef Machala, Josef Kantorek, Antonín Boček, Marie Nováková, Johann Klimesch
Náhradníci	Josef Žeravík, Antonín Vladen, Božena Hapalová, Josef Forster, Jan Lukáš, František Přikryl, Ludvík Zemene, Josef Bubeník, Josef Kotrla, Karel Šindler, Vilém Šejša, Jan Kašpar, Antonín Velecký, František Dvorský, Emil Rušar, Antonín Baďura, Ferdinand Pacelt, Anna Jahnová, Josef Král, Metoděj Keller, Antonín Bartek, František Dočkal, Altenstein, Edmund Gross, Ferdinand Helsner, Fr. Matějka, Ferd. Novák, Jan Šafář, Marie Nyčmanová, Franz Kalich, Johann Losert, Roman Matl, Josef Kunovský, Aleš Zach

1928-1932 ²¹	
Starosta	Josef Šindel (ředitel školy)
I. náměstek	Rudolf Liška
II. náměstek	Linhart Odstrčil
Členové městské rady	Dr. Josef Mazanec, Jan Slovák, Antonín Boček, Robert Kotrš, Josef Kantorek, Jan Pešl, Štěpán Heller, Tomáš Skácel, Fr. Kacafírek
Členové obecního zastupitelstva	Dr. Alois Němec, Max Honzík, František Matějka, Jan Řezníček (vzdal se), Josef Bubeník, F. Fojtík, Alois Bagar, Josef Růžicka, František Indra, Konrád Rotrekl, František Čajka, Antonín Vlodek, Bohumil Ludmila, František Pohl, Alois Hlobil, Antonín Terk, Dr. Otto Benisch, Karel Kočí, Johann Klimesch, Karel Baďura, Antonín Baďura, Antonín Vízdal, Jan Böhs, Adolf Kuchyňka, František Zelenka
Náhradníci	Josef Gallas, Lib. Homolka, Leopold Růžicka, Václav Adamec, František Přikryl, František Hořin, Josef Červinka, Ignác Kopecký, Bedřich Březina, Alois Křistek, Jan Lukeš, Jan

²¹ Tamtéž.

	Martinec, Hedvika Ševčíková, Otakar Brdečka, Josef Kojecký, Antonín Plesník, J. Janošková, František Loubal, Augustin Kunát, Vojtěch Král, František Merunka, Antonín Bartek, Alfred Hein, Alois Kunovský, Rajmund Geyer, J. Blahak, A. Schauer, Jan Lukáš, Jan Halamiček, Martin Zlámalík, Bohumil Rusar, Jan Machač, Terezie Quardová, Karel Fučík, Karel Hanslian, Jan Maršálek

1932-1934 ²²	
Starosta	František Čajka (odborný učitel)
I. náměstek	Alois Bagar
II. náměstek	Adolf Kuchyňka
Členové městské rady	Antonín Šťastný, Alois Hlobil, Konrád Rotrekl, Emil Konečný, Josef Bubeník, Jan Pešl, Fr. Geyer, Josef Boráč, Fr. Matějka
Členové obecního zastupitelstva	František Fronc, Antonín Břenek, Anna Štekllová, Štěpán Fuciman, Antonín Vízdal, Karel Petružela, Stanislav Šťastný, Josef Včala, Antonín Vlodek, Josef Žeravík, Marie Pohlová, V. Šrom, Jindřich Deduch, Fr. Jehne, Fr. Dvorský, Josef Vavřík, JUDr. Otto Benisch, Fr. Wlk, Johann Pulz, Fr. Körber, Leoš Vala, Fr. Ordelt, Leopold Růžička, Josef Šindel
Náhradníci	Jan Čáp, Fr. Žabčík, Boh. Rusek, Vojtěch Mastil, A. Kacafírková, Jan Maršálek, Fr. Michalčík, Jindřich Ripl, Jan Dombek, František Vladař, Alois Schützer, Richard Ingendlich, Boh. Pírek, Evžen Hekel, Boh. Růžička, Josef Hradil, Boh. Kučera, Fr. Šuba, Fr. Němec, Josef Kubeš, Fr. Bláha, Alfred Hein, Josef Losert, Adolf Richter, Robert Huber, Robert Těšický, Fr. Dočkal, V. Kopecký, Fr. Navrátil, JUDr. Jan Zlámal, Josef Ernest, Božena Tichá

1934-1936

Vládní komisař: František Pozdíšek

---

²² Tamtéž.

1936-1940 ²³	
Starosta	Josef Troup (profesor) 1936-1937 František Čajka 1937-1940
I. náměstek	František Čajka 1936-1937 Emil Konečný 1937-1940
II. náměstek	Josef Číhal 1936-1937 František Šorner 1937-1940
Členové městské rady	Konrád Rotrekl, Emil Konečný, František Jehne, Adolf Kuchyňka, Jan Pešl, MUDr. František Sajdák, Fr. Hegar, Josef Vostřez, Jan Krutílek (od r. 1937)
Členové obecního zastupitelstva	P. Alfons Glos, Jan Krutílek ml., Josef Kuneš ml., Žofie Hořinová, Josef Hradil, Alois Hlobil, Josef Perdula, Fr. Šatánek, Čeněk Uher, Fr. Matějka, Fr. Körber, Fr. Šorner, JUDr. Otto Benisch, Fr. Faltýnek, Fr. Bláha, Antonín Tomečka, Fr. Fronc, Antonín Šťastný, Antonín Břenek, Anna Šteklová, Štěpán Fuciman, Rajmund Geyer, Franz Knödl, Josef Úlehla, Josef Kunovský, Vladimír Bouda
Náhradníci	B. Růžička, Fr. Vývoda, Ferdinand Fojtík, Fr. Němec, Fr. Šuba, Al. Tomečková, Alois Schützer, Julie Janošková, J. Hanáková, Leopold Růžička, Val. Kopecký, Jan Wellart, Alfred Hein, Hynek Petřík, Alois Hradil, Antonín Šnajdárek, Augustin Vízdal, Fr. Juřica, M. Adamčíková, Jan Čáp, Peter Zindler, Johann Pulz, Jan Pavelec, Fr. Juříček, Antonín Hapala

²³ SOkA Přerov, Archiv města Hranic, Kronika města Hranic 1935-1937, díl II, inv. č. 136.

6. Závěr

Ve svojí práci jsem se snažila co nejlépe ukázat situaci ve městě, která vyplývá z činnosti obecních orgánů v období první republiky. V jistém směru mi pomohla snad i znalost města, což byl také jeden z důvodů, proč jsem si zvolila toto téma.

Po válce bylo třeba město, válkou vyčerpané, ekonomicky stabilizovat. Jak je patrné, Hranice na tom nebyly po stránce hospodářské po válce vůbec dobře. Jak jsem zmínila v kapitole o vývoji územní samosprávy, nebylo v obcích výjimkou, že obecní rozpočty byly částečně hrazeny až 300% přírážkou k přímým daním. V Hranicích tato přírážka v letech těsně po válce činila až 530%. S dalšími lety se snížila na 300%, ale ke konci mapovaného období se zvýšila na 400%. Město si potřebovalo na zaplacení rozpočtu půjčovat peníze ze spořitelén v okolí a bylo silně zadlužené.

Ale přes všechny negativní stránky se obecní orgány snažily o rozvoj města. Byl zaveden vodovod, provedena elektrifikace, postavena nová budova pro poštovní a telegrafní úřad a založeny nové školy. Na počest zakladatelů nově vzniklého státu a pár dalších významných osobností byly názvy některých ulic a náměstí v Hranicích během poválečných let přejmenovány. Bohužel byla ale stále velká bytová krize a také nezaměstnanost. Nezaměstnanost se snažili zastupitelé vyřešit nouzovými pracemi, jako např. stavba silnice, apod. Kvůli zmírnění bytové nouze byly vystavěny domky a byty.

Co se týče voleb do obecního zastupitelstva, konaly se v Hranicích častěji, než bylo zvykem a to poprvé kvůli sloučení města s židovskou obcí a podruhé kvůli rozpuštění zastupitelstva v roce 1934, protože zastupitelé i rada byli nespokojení se starostou, odcházeli ze schůzí a nebyli tedy schopní se usnášet. Na dva roky byl tedy v čele města vládní komisař, než byly vypsány nové volby. Mezi významné osoby ve vedení obce můžeme počítat Františka Rozehna, Františka Faltýnka, Václava Jonáše a také dlouholetého zapisovatele a ředitele městských úřadů Dr. Josefa Sládečka.

7. Seznam pramenů

Archivní zdroje:

Státní okresní archiv Přerov:

Archiv města Hranice 1554-1945, NAD 890

Kronika města Hranic, 1912-1935, díl I, inv. č. 135

Kronika města Hranic, 1935-1937, díl II, inv. č. 136

Protokoly městského zastupitelstva, 1922-1933, inv. č. 148

Zápisy o schůzích městského zastupitelstva, 1909-1918, inv. č. 146

Zápisy o schůzích městského zastupitelstva, 1919-1927, inv. č. 147

Zápisy o schůzích městského zastupitelstva, 1929-1939, inv. č. 149

Literatura:

Bartovský, Vladimír V. *Hranice a lázně Teplice na Moravě*, Hranice, 1924, str. 227.

Friedrich, Gustav (ed.): *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae* I, Praha 1907, č. 247.

Hledíková, Zdeňka; Janák, Jan; Dobeš, Jan: *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. 3. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007.

Musiol, A. V. *Soudní okres Hranický*, Přerov, 1936, str. 259.

Šebánek, Jindřich; Dušková, Sáša: *Sborník prací Filosofické fakulty brněnské university: Studie k českému diplomatovi I. K otázce břevnovských fals*. Brno: Československý Spisovatel, 1953-.

Internetové zdroje:

Informačního centrum Hranice. Dostupné na: <http://mic.hranet.cz>

Město Hranice. Dostupné na: <http://www.mesto-hranice.cz/cs/pro-turisty/mesto-hranice/>

Staré fotografie Hranic na Facebooku. Dostupné na:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=225798917587243&set=pb.108179186015884.-2207520000.1398788202.&type=3&theater>

Stránka Jiřího Nebeského: <http://nebesky.tripod.com/hranice/symboly.htm>

Turistická mapa Hranic: <http://www.turistika.cz/mapy>

8. Seznam příloh

Příloha č. 1: Znak města Hranic.

Příloha č. 2: Prapor města Hranic.

Příloha č. 3: Pečeť města Hranice.

Příloha č. 4: Návštěva pana prezidenta Masaryka v roce 1924, Masarykovo náměstí.

Příloha č. 5: Kostel stětí sv. Jana Křtitele a morový sloup na Masarykově náměstí.

Příloha č. 6: Stará radnice, ve které je dnes muzeum a knihovna.

Příloha č. 7: Zdobený portál na staré radnici.

Příloha č. 8: Pohled na zámek a část hradeb ze Šromotova náměstí.

Příloha č. 9: Portál zámku.

Příloha č. 10: Zastřešená dvorana zámku.

Příloha č. 11: Starosta Tomáš Skácel.

9. Přílohy

Příloha č. 1: Znak města Hranic.²⁴

Příloha č. 2: Prapor města Hranic.²⁵

---

²⁴ www.mesto-hranice.cz/cs/pro-turisty/mesto-hranice/historie-pamatky-a-zajimavosti/znak-a-prapor-mesta.html

²⁵ Tamtéž.

Příloha č. 3: Pečeť města Hranice.²⁶

Příloha č. 4: Návštěva pana prezidenta Masaryka v roce 1924, Masarykovo náměstí.²⁷

²⁶ <http://nebesky.tripod.com/hranice/symboly.htm>

²⁷ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=225798917587243&set=pb.108179186015884.-2207520000.1398788202.&type=3&theater>

Příloha č. 5: Kostel stětí sv. Jana Křtitele a morový sloup na Masarykově náměstí.²⁸

Příloha č. 6: Stará radnice, ve které je dnes muzeum a knihovna.²⁹

²⁸ <http://mic.hranet.cz/cs/stavebni-pamatky/farni-kostel-steti-sv-jana-krтитеle.html>

²⁹ <http://www.turistika.cz/mapy/mista/mesto-hranice-stara-radnice-a-muzeum>

Příloha č. 7: Zdobení portál na staré radnici.³⁰

---

³⁰ Tamtéž.

Příloha č. 8: Pohled na zámek a část hradeb ze Šromotova náměstí.³¹

Příloha č. 9: Portál zámku.³²

³¹ <http://www.mesto-hranice.cz/cs/fotogalerie/zamek-zvencni-i-zevnitr.html>

³² <http://mic.hranet.cz/cs/sochy/portal-zamku-hranice-pernstejske-namesti.html>

Příloha č. 10: Zastřešená dvorana zámku.³³

Příloha č. 11: Starosta Tomáš Skácel.³⁴

---

³³ <http://www.mesto-hranice.cz/cs/fotogalerie/foto-hranice.html>

³⁴ <http://mic.hranet.cz/cs/vyznamne-osobnosti/skacel-tomas.html>